

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ



ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3.

Περίοδος Β — Έτος Α'ον (16ον)

ΑΡΙΘ. 23(632)

Σάββατον, 18 Μαΐου 1919.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ.

ΜΥΡΤΙΑΤΙΣΣΑ: Χριστέ μου!

Ο ΘΡΑΚΙΚΟΣ: Τὰ Διδασκαλεία.

ΛΟΥΡΗΣ: «Λουτὸ στὴ θάλασσα».

ΚΛΕΑΡΕΤΗ ΜΠΑΛΑΜΟΥ: Παρακίλια.

Β. ΔΕΛΜΟΔΕΡ: Οἱ τέσσαρες ἐποχές (μετὰφρ. Κ. Καρθαίου).

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ: Κριτικὲς σελίδες «Πετρὸς στὸν ἥλιο».

ΜΑΙΡΗ ΜΠΑ: Ἐργάτες.

Ο ΝΟΥΜΑΣ: Φαινόμενα καὶ Πράγματα.

Κ. ΝΤΑΓΓΙΑΣ: Θεσσαλία (τέλος).

ΣΤΕΦ. ΑΓΚΕΛΗΣ: Φρενοκομείο.

ΠΙΚΡΑΓΚΑΘΗΣ-ΓΕΡΟΣ-ΚΥΡ-ΟΝΙΚΟΣ: Ἐπιγράμματα.

Α. ΡΑΜΠΗΣ: Νυχτερινὴ Σμύρνη.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΗΣ: Συμφιλίωση.

ΑΠΟ ΒΛΟΜΑΛΑ ΣΕ ΒΛΟΜΑΛΑ: Ξένη φιλολογία. — Νέα βιβλία. — Κοινὴ γνώμη. — Χωρὶς γραμματισμὸ.

Ἡ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΤΟΥ "ΝΟΥΜΑ,"



Ο ΑΕΤΙΔΕΑΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ (Σκίτσο Φωκ. Δημητριάδη).

★ ΤΙ ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΑΛΛΟΙ ★

Η ΠΑΡΑΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΜΑΡΤΥΡΙΟΥ

Έχει βέβαια πολύ δίκαιον ὁ μαθητικὸς κόσμος νὰ δυσαρεστηθῆ ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν τῆς παρατάσεως τῶν μαθημάτων. Δὲν γνωρίζομεν ἂν οἱ ἀρμόδιοι σκέπτονται δι' ὀλίγων ἐβδομάδων περισσοτέρα ἐγκάθειρις ἐπὶ τῶν θρανίων καὶ ἐνὸς τῶν κλασικῶν διὰ τὴν ἀνθυγιεινότητα σχολείων μας, θὰ κάμῃ τὰ παιδιὰ σοφώτερα. Δὲν εἶναι τὸ ποσοῦν τοῦ χρόνου, ἀλλ' ὁ ἔρπος τῆς χρησιμοποίησός του, ποὺ ὀφείλει τὴν νεολαίαν. Καὶ οἱ ἀρμόδιοι θὰ ἔκαναν καλύτερα νὰ καθάρισον τὴν ἐκπαίδευσιν ἀπὸ πολλὰς μωρίας, ποὺ μᾶς ἐκληροδότησε τὸ παρελθὸν καὶ ὅχι νὰ ζητοῦν τὴν παράτασιν τῶν μαθημάτων, ἢ ὁποῖα διὰ τὰς συνθήκας, ποὺ ταῦτα διεξάγονται σήμερον, εἶναι παράταιροι... μαρτυροῦν.

"ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ,"

ΠΕΡΙΟΔΙΚΙΤΙΣ

— Δὲν ἐπρόφθασε καλὰ-καλὰ νὰ μᾶς ἔρθῃ λίγη ποσότης δημοσιογραφικοῦ χάρτου καὶ ἀμέσως ξεπετιοῦνται δέκα, εἴκοσι, τριάντα, σαράντα περιοδικὰ τὴν ἡμέραν.

— Δὲν μπορεῖτε νὰ κάνετε ἓνα θῆμα εἰς τοὺς πλέον κεντρικοὺς δρόμους, χωρὶς νὰ ἴδετε καὶ μὴ ἐκκλάμα περιοδικοῦ ἀγγέλλοντος τὴν ἐκδοσὴν του.

— Σᾶς σερβίρομε μερικὲς ἀπ' αὐτές: Αἴθριον... θαῦμος πολυτελείας;... Τὴν Τρίτην τὸ μεγαλύτερον ἐγκυκλοπαιδικόν... Τὴν ἐρχομένην... εἰκονογραφήμα-ρον καὶ... καὶ... καὶ... καὶ... ὁ Θεὸς νὰ μᾶς εὐσπλαγνιστῆ καὶ νὰ θάλλῃ τὸ χέρι του.

— Γιατὶ ἐκτὸς τῶν ἄλλων εἶναι καὶ ἐπικίνδυνα διὰ τὴν δημοσίαν ὑγείαν, ὡς ἔχοντα... περονόσπορον.

— Περονόσπορος γὰρ ἐστὶ Κυτταριανὸς διηγημα-τογράφος, ποὺ δὲν ἐννοεῖ νάῃ ἡσθὴ σὲ ἡουχία οὔτε πε-ριδικά, οὔτε τὸ ἀναγνωστικὸν κοινόν των, οὔτε καὶ τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸν του, ἢ δὲ ἀδελφεῖ.

— Κατήντησε μὲ ἄλλα λόγια... πληγὴ τῶν πε-ριδικῶν καὶ μάλιστα τῶν ἀναγνωστῶν.

"ΝΥΚΤΕΡΙΝΟΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΣ,"

ΜΑΣ ΓΡΑΦΟΥΝ

ἀπὸ τὸ Fribourg τῆς Ἑλβετίας, πὸς ὁ Γεώργιος Παπᾶς, ὁ γιὸς τῆς Μυρτιώτισσας καὶ τοῦ Σπύρου Παπᾶ, διευθυντῆ τοῦ Ἄθην. Πρακτορείου στὴ Βέρνη, ἔδωσε τὶς ἐτήσιες ἐξετάσεις του στὴ Γεωλ. Σχολῆ τοῦ Grangeneuve καὶ πέτυχε ἀπὸ τοὺς πρώτους, πέμ-πιος δηλ. στὴ σειρά ἀνάμεσα σὲ τόσοσους Ἑλβετοὺς καὶ Γάλλους συμμαθητῆς του. Τὰ συχαρήκια μας καὶ ὁ αὐτὸν καὶ οἱ τοὺς γονιοὺς του.

ΤΟΠΟΘΕΤΕΙΤΕ ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΑ ΣΑΣ ΕΙΣ ΕΝΤΟΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ

ΔΙΑΤΕΘΕΝΤΑ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΟΝ

ΔΡ. 198,591,297

ΕΞΟΦΛΗΘΕΝΤΑ

» 96,310,800

ΕΝ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ

» 92,280,497

Δίδουν τόκον 5 ο)ο τὰ ἑξάμηνα καὶ 4 1)2 ο)ο τὰ τρίμηνα.

Ὁ τόκος των εἶνε ἀπληραγμένος παντὸς φόρου καὶ παντὸς τέλους.

Εἶνε ἡγγυημένα ὑπὸ τοῦ Κράτους καὶ ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς.

Πληρώνονται ἀμέσως εἰς τὴν λήξιν των ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν καὶ προεξοφλοῦνται ὑπὸ τῆς ἰδίας.

Μεταβιβάζονται δι' ἑπλής παραδόσεως εἰς ἄλλον ὅπως τὰ χαρτονομίσματα, ἢ δι' ὀπισθογραφῆσεως, ὅπως αἱ συναλλαγματικαί.

Ἀποτελοῦν δηλαδὴ ρευστὸν χρήμα, πρόχειρον εἰς κάθε στιγμήν, μὲ τὴν διαφορὰν μόνον δι' δίδουν καὶ τόκον μεγαλύτερον ἀπὸ κάθε ἄλλην κατάθεσιν.

Ἐδίδονται εἰς ποσὰ 100, 500, 1,000, 10.000 καὶ 100.000 δραχμῶν.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΕΙΣ ΟΛΑΣ ΤΑΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ, ΟΠΟΥ ΥΠΑΡΧΟΥΝ

ΤΡΑΠΕΖΑΙ ἢ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΤΡΑΠΕΖΩΝ.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' - ΕΤΟΣ Α' (19^ο)

Ἀθήνα, Σάββατο, 18 Μαΐου 1919

ΑΡΙΘ. 23 (632)

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Ὁ «Νουμάς», θέλοντας νὰ πληρώσει μιὰ σπουδαία ἔλλειψη στὸν τόπο μας, ἀποφάσισε νὰ τυπώσει μιὰ συλλογὴ ἀπὸ καινοῦρα ποιήματα γραμμένα ἐπίτηδες γιὰ παιδιὰ ἡλικίας ἀπὸ ἕξι ἕως δέκα χρονῶν.

Γι' αὐτὸν τὸ σκοπὸ προκηρῶσει ποιητικὸ διαγωνισμὸ καὶ προσκαλεῖ ὅσους θέλουν νὰ λάβουν μέρος σ' αὐτὸν νὰ στείλουν τὰ ἔργα τους στὰ γραφεῖα του, Σοφοκλέους 3, ἕως στὶς 31 Αὐγούστου τοῦ χρόνου τούτου.

Οἱ ὅροι τοῦ διαγωνισμοῦ εἶναι οἱ ἀκόλουθοι :

1) Ἡ συλλογὴ θ' ἀποτελεσθεῖ ἀπὸ 50 ποιήματα, καὶ τόσα θὰ βραβευτοῦν, ἀδιάφορο ἂν εἶναι ἑνὸς ἢ περισσότερων ποιητῶν. Γίνονται δεκτὲς συλλογές, ἀλλὰ καὶ ξεχωριστὰ ποιήματα. Τὸ βραβεῖο θὰ δίνεται γιὰ κάθε ποίημα ξεχωριστὰ καὶ θὰ εἶναι δραχμὲς εἴκοσι γιὰ τὸ καθένα.

2) Τὰ ποιήματα πρέπει νὰ εἶναι ἀπλὰ καὶ ὅσο μπορεῖ πὸ σύντομα. Νὰ μὴν ἔχει τὸ καθένα περισσότερους ἀπὸ 20 στίχους καὶ οἱ στίχοι νὰ μὴν εἶναι μεγαλύτεροι ἀπὸ ἐντεκασύλλαβοι. Τὰ θέματα θὰ παρθοῦν ἀπὸ τὴν καθημερινὴ ζωὴ τῶν παιδιῶν, τὰ νοήματα πρέπει νὰ εἶναι ἀπλὰ καὶ παιδικὰ καὶ στενὰ δεμένα μὲ τὴ μορφὴ καὶ ἡ γλῶσσα καθαρὴ δημοτικὴ, ἡ γλῶσσα τοῦ σπιτιοῦ, ἀπλὴ καὶ δίχως ιδιωτισμούς. Οἱ φράσεις σύντομες καὶ μὲ ἀβίαστη σύνταξη. Μὲ κάθε στροφὴ νὰ τελειώνει καὶ κάποιον ἀκέραιον νόημα.

3) Τὰ ποιήματα ποῦ θὰ σταλοῦν πρέπει νὰ μὴν ἔχουν δημοσιευτεῖ.

4) Τὰ χειρόγραφα καθαρογραμμένα πάνω στὴ μιὰν ὄψη μόνο τοῦ χαρτιοῦ καὶ ὑπογραμμένα τὸ καθ' ἓνα μὲ κάποιον, ὄχι γνωστὸ, ψευδώνυμον ἢ ἄλλο διακριτικὸ σημάδι, θὰ συνοδεύονται μ' ἓναν κλειστὸ φάκελλον ποῦ θὰ γράφει ἀπ' ἔξω τὸ ψευδώνυμον ἢ διακριτικὸ σημάδι τοῦ ποιήματος καὶ θὰ περιέχει τὸνομα καὶ τὴν ἀκριβὴ διεύθυνση τοῦ ποιητῆ μαζὶ μὲ τὴ δῆλωσίν του πῶς θέλει νὰ ὑπογραφεῖ τὸ ποίημα ἂν βραβευτεῖ καὶ τυπωθεῖ. Θ' ἀνοιχτοῦν μόνο οἱ φάκελλοι ἐκείνων ποῦ θὰ βραβευτοῦν. Κανένα χειρόγραφο δὲν θὰ ἐπιστραφεῖ.

Τὴν κριτικὴ ἐπιτροπὴ θ' ἀποτελέσουν οἱ κ. κ. Α. Δάνος, Κ. Καρθαῖος, Κ. Παρορίτης, Δ. Ταγκόπουλος καὶ Α. Τρανός. Γραμματέας τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ εἰσηγητῆς τοῦ διαγωνισμοῦ ὁ Ρήγας Γκόλφης καὶ σ' αὐτὸν πρέπει νὰ στέλνονται οἱ φάκελλοι μὲ τὰ ποιήματα.. Ἡ κρίσις τῆς ἐπιτροπῆς θὰ διαβασθεῖ σὲ δημόσια αἴθουσα καὶ θὰ δημοσιευτεῖ στὸ «Νουμά».

6) Ὅσα ποιήματα βραβευθοῦν θὰ γίνονιν ἀποκλειστικὸ χτῆμα τῆς Ἐκδοτικῆς Ἑταιρείας «Τύπος» ποῦ θὰ τὰ ἐκδώσει ὅλα μαζὶ σὲ βιβλίον, χωρὶς κανένα ἄλλο δικαίωμα τοῦ ποιητῆ ἐκτὸς ἀπὸ τὸ βραβεῖον. Θ' ἀκολουθήσει καὶ μουσικὸς καὶ ζωγραφικὸς διαγωνισμὸς γιὰ νὰ συντεθοῦν εἰκόνες καὶ μουσικὴ γιὰ μερικὰ ἀπ' τὰ ποιήματα ποῦ θὰ βραβευτοῦν.

ΧΡΙΣΤΕ ΜΟΥ*

ΣΤΗ ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑ ΜΟΥ

Χριστέ μου, όνειρεύομαι την πύρινη
την εβδομάδα των παθών Σου,
έξω απ' τις χώρες, κι από τους Ναούς
πού σουχτισαν τα πλήθια των πιστών Σου.
Την όνειρεύομαι σ' απόμερο
ψαράδικο, φτωχό νησάκι,
θλιμμένο, γιατί ό Χάρος πέρασε
και τούγκλισε τό κάθε του σπιτάκι
—οί караβοκραίοι από καιρό
στις θάλασσας βρισκόνται τό βυθό,
κι άλλοι ξενητεμένοι χρόνια τώρα
σε μακρυσμένη άγνωστη χώρα—
Στό ρημαγμένο πού φαντάστηκα
νά στόλιζες, Χριστέ μου, έρημοκλήσι,
πληθαίνοντας βουίξει τό μελίσι
και χτίζονε φωλίτσες τό πουλιά.
Κ' ή σκεβρωμένη ως θάκουσται καμπάνα
—πού ό ήχος της ανθρώπινο είνε κλάμμα—
θάρθουν άνηφορίζοντας, γυριές,
οί μαυρομαντηλούσες οί κυρές
μέ τα παιδάκια τους άντάμα.
Χηράμενες, μαννάδες κι άδερφές
θ' άπλώνουν προς Έσένανε τα χέρια,
ψυχές δικές Σου, άγνές ψυχές,
πού δουλεμένες απ' τόν πόνο για τόν πόνο Σου
θά λιώνουνε μπροστά Σου ως άγιοκέρια!
Και τα παιδιά στεφάνια θά σου πλέκουνε
— τα χιλιαγαπημένα Σου παιδάκια —
μ' εύδιαστο θυμάρι, μέ χαμόμηλα
και μάγρια του γιαλού κρινάκια.
Κ' ή γερασμένη του παπα ή φωνή
τρεμάμενη κι άργή, θά σμίγει
μέ του βουνίσσιου άγέρα την όρμή,
μέ τρυφερό ένα βέλασμα προβάτου,
και μέ τό βόγγο του κυμάτου. . .

ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑ

Δέν ύπόχει κάλαση πού νά μπορεί νά συγκριθεί
μέ τό χάνδι, θιαν πάψει νάναι παράδεισος.

Και ούλ Μαντιές

Ό κνισμός είναι τό νά βλέπει κανείς τό πρό-
ματα όπως είναι και όχι όπως θάπρεπε νάναι.

Ού άίλδ

Τό νά κοιτάζει κανείς ένα πράμα και τό νά τό
βλέπει είναι δυό διαφορετικά πράματα. Δέν βλέ-
πουμε ένα πράμα παρά μόνο θιαν έχουμε νιώσει την
όμορφιά του.

Ού άίλδ

ΤΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΑ

Οί κ. κ. Έκπαιδευτικοί Έπόπται άγωνίζονται νά
διδάξουν σιούς κ. Έπιθεωρητές της δημοτικής Έκ-
παιδευσεως όχι νομίζουν για νά τους μπάσουν πρό-
χειρα σιό νόημα της μεταρρυθμιστικής των έργα-
σίας. Δέν ήξεύρω πώς θά μπορούσουν νά τους θγά-
λουν από τη μούγλα πού τους έχει θαμμένους. Άλλά
κιάν όκός θά πετύχαιναν κάτι για μερικούς,—γιατί
οί πολλοί άγιάρευνοι— αυτό είνε μπάλωμα και τό-
ποτέλεσμα άσχημικό.

Κείνο, πού πρέπει νά καταπιστοιέν είναι ή άνα-
δημιουργία του Διδασκαλείου μέ προσωπικό αφο-
μένο από την εκλεκτή συνμοσπονδία των δημοτικι-
στών και ιδεολόγων καθηγητών, πού θά ήμπορούν
μέ όλα τα δυνατά μέσα και τις προσπάθειές τους νά
δημιουργήσουν παιδιά—δασκάλους πού θάγαπούν τη
γλώσσα τους, θά νοούν και θά λατρεύουν όλο τό
πνευματικό και ψυχικό κόσμο του Ρωμιού, πού από
τά σπλάχνα του θάναι κι σιότοι θγαλέμοι, για νά
μπορούν θαθειοί μελετηταί της Ρωμαϊκής ψυχής,
νά την κατευθύνουν, νά την διδάσκουν, νά την ποθη-
γειούν φρονικά, άπέριτα, άπαλά, ένδοσιαστικά, έ-
θνικά.

Μού φαίνεται πως πρώτα πρέπει νά πιάσουμε
δασκάλους για νά πιτύχη τό έργο αυτό μέ μεθόδους
παλαιάς τίποτε δέ γίνεται.

Τά Διδασκαλεία όπως λειτουργούν σήμερα τίποτε
δέν κάμουν, κι ούτε θά κάμουν τίποτε όσο δέ γίνεται
ή ριζική άνακαινισιή του τρόπου της λειτουργίας των.

Χρειάζεται μεγάλη προσπάθεια νά δημιουργηθή
πρώτα προσωπικό γιαττά. Άν γίνη αυτό έτοι μο-
νάχα σέ μία τριετία θά μπορούσουν νά θγάλουν αξιό-
λογον αριθμό δασκάλων θαγτισμένων στήν κολυμ-
βήθρα του δημοτικισμού, ποιημένων μέ τό γάργαρο
νερό της πνευματικής και ψυχικής ζωής του Ρω-
μιού πού όπας τέτοιοι, θά διατεθούν στήν έναρξη
της Έκπαιδευτικής αναμόρφωσης, πού αρχίζει από
τη γλώσσα κι από τό λαϊκό σκολειό.

Διδάσκοντας χρόνια τώρα σέ Διδασκαλεία, λέγω
από την πείρα δασκαλεμένος, ότι τίποτε δέ γίνεται
μέ τό σημερινό τρόπο της λειτουργίας των. Οί τυ-
χαιοί ποποθειούνται σ' αυτά καθηγηται και διευθυ-
νται—και θεολόγοι άκόμα μέ ειδικό νόμο—και ύπο-
διευθυνται.

Έτυχε νά διδάσκω σιούς μαθητάς μου και μαθη-
τριές μου στή θέση κάθε νεοελληνικού κειμένου τα
άμάραντα δημώδη μας τραγούδια—θεωρώντας αυτά
παιδαγωγικώτατα, τό α της πνευματικής μας ζωής
και της ψυχικής—κ' ένώ έξυπνούθα μέσα στήν ψυχή
των παιδιών την κοιμισμένη Ρωμαϊκή ψυχή, και τα
έκαυνα μέσα σιό τραγούδια μας νά καθρεφτίζονται
μ' όλόκληρη τη ψυχή των και νά τα αισθάνονται οδ-
λες τις εκδήλωσές των σάν ένα ιδικό τους κόσμο, και
νά ζητάν άχόρταγα νά λούζονται σάν σέ κροταλλέ-
νια νερά, άλλος συνάδειφος καθολόκλησαν άπα-
τος στή σημερινή μας φιλολογία και άγευστος από
δημώδη ποιήση και τραγούδι, και λαογραφία, κολ-
λημένος στήν ιδεολογία των «καθαρών», άφυλολό-
γητος και άνεργάτιτος για τη δουλειά πού έτισοθε-
τήθη, καταγίνονταν νά μέ συκοφαντή ως μαλλιαρόν
και νά καταστρέφη και νά παραμορφώνη τό αίσθημα

τῶν παιδιῶν γεννῶντας τὴν σύγχυση καὶ τὴν ἀμβολία, τὸ μεγαλύτερο αὐτὸ κακὸ γιὰ τὰ παιδιά. Κ' εἶσι πάει λέγοντας. Ἀγίνω δὲ τὸν ἰδιαιτερο τοῦ κληρονόμου τὸ αὐτὸ διδασκαλία καὶ σὺς σχέσεις του μετὰ τὰ παιδιά. Αὐτὰ καὶ ἄλλα πρέπει νὰ παροχολήσουν τοὺς κ.κ. Ἐκπαιδ. Ἐπόπις, ἂν θέλουν νὰ πετύχῃ ὅ,τι ἐπιχειροῦνται, δηλαδὴ τὴ δημιουργία λαϊκοῦ σχολικοῦ σύμφωνο μετὰ τὴν ἀνάγκη καὶ τὸ σκοπὸ τῆς ἀναμόρφωσης τοῦ Ρωμοῦ. Καὶ ἐπαναλαμβάνω: Πρῶτα Διδασκαλεῖα, δεῦτερο δασκάλους, ἀφοῦ γίνον τὰ διδασκαλεῖα, κῆστερα καριέρα λαϊκὸ σχολεῖο.

ΘΡΑΚΙΚΟΣ

“ΛΟΥΤΡΟ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ,,

Ἄπ' τῆς ζωῆς τὸν κάματο φουγγμένη
τὴ σάρκα μου στὴν ἀγκαλιά σου κλείνεις
κι ἀπ' τῆς στεριάς τὴ λάβρα λυτρωμένη
πλέει μὲς στ' ἀπέραντα γλυκεῖα γαλήνης.

Ἦ νὰ εἰμποροῦσες ὅμοια ν' ἀπαλύνεις
κι ὅ,τι κακὸ βαθεῖά μου μέσα μένει
καὶ τὴν ψυχὴ μου ἂν ἦταν νὰ ξεπλύνεις
ἀπ' ὅσα κρίματα εἶναι βαρυνμένη!

Ποῖα θάλασσα, ποῖο πέλαγο θὲ νῶρθε
σὺν ποῖο ποτάμι κλωθογύριστο ταχὺ
μὲ μιὰς νὰ πάρει τὴ σπορὰ πὺδ ἐσπάρθη
ἀπὸ κανίεσ μὲς στὴν ἀνθρώπινη ψυχὴ;

Φθόνου καὶ μίση, πάθια κ' ἔχτρος, ζήλεια
τὴν ἔχουνε γιομίσει ὡς τὰ χεῖλια.
Σύρα.

ΛΑΥΡΑΣ

ΠΑΡΑΚΑΛΙΑ

Τὰ γόνατά σου ἀγκάλιασα καὶ σφύρηκα στὸ χῶμα.
Κ' ἤμουν χλωμὴ κ' ἀνάντεμα σὺν τῆς ἐλίας τὸ φύλλο
Πονοῦσα, μὰ τὰ χεῖλιά μου ν' ἀνοίξω δὲν μποροῦσα,
μονῆχα ἀναθωρῶντας σε τὰ μάτια σου ζητοῦσα.

Τὰ μάτια σου, τὰ μάτια σου! ἄλλοι, βραχνῶ τρομάρα
πῶς μ' ἐσφιγγε, πῶς μ' ἐπνιγε. Τὰ γύριζες ἄλλου
κουφός, βουβός κ' ἀσάλευτος κ' ἐγὼ σὺν τὸ καλὰ μὲ
τρεμούλιαζα ὅταν κοιτᾶει μὲς τὸ βαθὺ ποτάμι.

Ρήγισσα ἐγὼ περήφανη, μπροστά σου ἤμουνα σκλάβη
μὲ ζητιανὰ γυρεύοντας ἀγάπη ἀπ' τὴ ματιὰ σου
τοῦ κάμου. Μακρὰ ἀπὸ μένα ὡς εἶταν ἀραγμένη,
μ' ἀντίφεγγε ὀχρικοῦ ἡλιοῦ τὴν εἶδα φλογισμένη!

Κι' ἀμίλητη σωριάστρια σὺν τὸ σπασμένο ἀστάχι
ὅταν βορραῖς θεότυφος σαρώνει ὅ,τι τοῦ λάχει.

ΚΛΕΑΡΕΘΗ ΜΑΛΑΜΟΥ

Eugène Demolder.

ΟΙ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΕΠΟΧΕΣ

Ὁ Εὐγένιος Ντέμολτε γεννήθηκα
στὶς Βρυξέλλες στὶς 16 τοῦ Δεκέβρου
τοῦ 1862, καὶ ἀπὸ νωρὴς ἀνακατιώ-
θηκε στὴ γαλλικὴ συμβολικὴ κίνηση.
Τὸ ἔργο του τὸν παρουσιάζει συμ-
βολιστὴ διηγηματογράφου, μυστικι-
στὴ, πλούσιο σὲ μεταφορὰς καὶ λαμπρὸ
ὑφός, ζωγράφου ἐπιδέξιο, καὶ
τέλος, συγγραφέα ἀπλῶν καὶ συγκι-
νητικῶν διηγήσεων.

Ἡ Μπέτια, τὴν ἀνοιξη, διαβαίνει ἀπὸ κάτω ἀπ'
τις μηλιές κρατᾶει ἀπ' τὸ σκοινὶ μιὰν ἄσπρη κατοῖκα
μὲ μαῦρες βοῦλες· ὁ οὐρανός, ἀνάμειο ἀπ' τὰ δέν-
τρα, ρίχνει ἀπάνω τους χρυσὰ φεγγίσματα. Καὶ ἡ
κοπέλλα, εἶσι καθὼς μαλώνει τὸ ζῶο πὺδ ἀρπάζει
μὲ τὰ χεῖλια του τὰ γριγοκάρθια, εἶναι δροσερὴ σὺν
τὸ ἀντιφέγγισμα ἐνὸς κρῖνου μὲς στὸ νερό. Ὁ κ. Σε-
νὺς τῆς λέει οἰγά:

— Μπέτια, ἄφισέ με νὰ κόψω μιὰ μπουκλα ἀπ' τὰ
μαλλιά σου: ἡ ἀνοιξη παιγνιδίζει μέσα τους. Μοῦ
φαίνεσαι σὺν τὴν πρασινάδα ὕστερ' ἀπ' τὶς ἡμέρες
τῆς παγωνιάς, καὶ θᾶδελα νᾶβλεπῆς ἂν κάτω ἀπ' τὶς
μασκάλες σου φύτρωναν τὰ θαμνοφυλλὰ σὰ μέσα σ'
ἀσημένια κλαδιά. Νὰ ἰδῶ ἂν τὰ μπουμπουκάκια σὰ
σὴθια σου κοντεύουν νὰ λουλουδίουν. Μπέτια!

Ἡ Μπέτια συγυρίζει τὸ κοραλλένιο γιορτανὶ στὸ
λαιμό της, ὕστερα, πιάνοντας τὶς ἄκρες τῆς ποδιάς
της, τὸν χαιρετᾶει μὲ μιὰν ἀπρόκληση καὶ τοῦ λέει μὲ
μιὰ μαργαριταρένια φωνή:

— Ὅταν θὰ περάσει ἡ Ἀνοιξη.

Καὶ φεύγει μέσα στὶς μηλιές: Ὁ κ. Σενὺς κοιτά-
ζει τὴν ταπειλῆνια τῆς σκομφίτσια νὰ χάνεται κάτω
ἀπ' τὶς λεπτοκαριές, ἐνῶ ἡ κατοῖκα κάνει νὰ πηδή-
σει γιὰ νὰ ἀρπάζει κανένα κλωνοράκι. Καὶ λέει μο-
νάχος του:

— Ὑπομονή!

Πηγαίνει καὶ κοιτάζει τὴ συλλογὴ πύχει ἀπὸ
ἀπάντες καὶ παράξενες πεταλοῦδες: τὰ φτερά τους
ἀπλώνονται μεγάλα σὺν παλάμες κ' εἶναι σὺν ἀτά-
ξια θαλασσὶα κεντημένα μὲ σεντεφένια σχέδια· ἔχει
ἀκόμα καὶ πράσινους οκαραβαίους: Ὁ κ. Σενὺς λέει
πῶς ἔχουν τὰ χρώματα τῆς ἐλπίδας.

Ἔρχεται τὸ καλοκαίρι.

Ἡ Μπέτια διαβαίνει μὲ μιὰν ἀγκαλιὰ λουλουδία
μαζεμένα σὺν κάμπο. Τὸ πρόσωπό της εἶναι ροδο-
κόκκινο ἀπ' τὰ γέρι τοῦ θέρους· σὰφια τῆς κρέμον-
ται χρυσὰ δαχτυλίδια· τὰ γυμνά της μπράτσια εἶναι,
γύρω ἀπ' τὶς πρασινάδες πὺδ κρατεῖ, σὺν δυὸ ξανθὰ
καὶ τριανταφυλλιά φίδια.

— Νά σε, πάλι, Μπέτια!

— Κεῖν Σενὺς!

— Ὡ! Μπέτια! Θᾶδελα νὰ ἰδῶ ἂν ἔχει τὶς πλά-
τες σου ροδίσει ὁ ἥλιος θιας τὰ μάγουλά σου καὶ
ἂν τὰ μπουμπουκάκια σὰ σὴθια σου ἔχουν τὸ χρώμα
τοῦ γινομένου σταριῦ. Εἶμαι βέβαιος, Μπέτια, πῶς

ἡ ζώνη τῆς φούστας σου χαράζει ἀπάνω σὸ δέρμα σου μιὰ τριανταφυλλιά γραμμὴ σὰν ἀπὸ σφιχταγκάλιασμα: δείξε μου γυμνὸ τὸ κορμὶ σου! Στὸ μέτωπό σου ὁ ἰδρώτας λάμπει σὰ μαργαριτῶρι, καὶ λαχταρῶ νὰ ριῶσω σὸ λαϊμάκι σου τὴ μυρωδιά ἀπὸ φρεσκοκομμένο σαβό!

Ἡ Μπέττα ρίχνει τοῦ κ. Σενὺς δυὸ γαλαζολούλουδα, ποῦχουν τὸ χρῶμα τῶν ματιῶν τῆς, μιὰ παπαρούνα κόκκινη σὰν τὸ στόμα τῆς, καὶ μιὰ χούφτα ἀπὸ χωνάκια ροδαλά σὰν τὴ σάρκα τῆς: Τοῦ φρονιάζει:

— "Ὅταν θὰ περάσει τὸ καλοκαίρι!

Καὶ φεύγει τραγουδώντας ἕνα θαλασσινὸ τραγούδι.

— Νάγαλάει ἄραγε κανέναν ψαρά; εἶπε μονάχος του ὁ κ. Σενὺς.

Πηγαίνει καὶ κοιτάζει τὰ χρυσαφικά του, πὸν τᾶχει μέσα σ' ἕνα παλαιὸ σκαλιστὸ ἑρμάρι, πολίτιμο, μὲ χρυσὲς κλειδαριές. Εἶναι κεὶ περιδέραια τῆς Ντόντριεχι ἀπὸ «κοράλλια τοῦ αἵματος», στολίδι γιὰ τὸ μέτωπο ἀπὸ διαμάντια καὶ φιλὸ μαργαριτῶρι, καρφίτσες γιὰ τὰ μαλλιά, σκουλαρίκια τοῦ Φόβενταμ. Ψηλαφώντας τὰ πολίτιμα αὐτὰ πράγματα σιλογγίζεται πὼς ἔχουν τὴ λαμπρόδα τῆς Μπέττας καὶ πὼς θὰ συμπλήρωναν τὶς ὁμορφιὲς τῆς σάρκας τῆς: καὶ ἀποφασίζει νὰ στολίσει μ' αὐτὰ τὴν κοπέλλα μιὰ μέρα.

Ἔρχεται τὸ χινόπωρο.

Ἡ Μπέττα διαβαίνει ἀπὸ κάτω ἀπ' τὰ φύλλα πὸν ἔχουν τὸ χρῶμα τοῦ χαλκοῦ γύρω ἀπὸ κατακόκκινους καρπούς. Εἶναι ἡ ὥρα τῆς συγκομιδῆς καὶ ἡ κοπέλλα κρατεῖ μπρὸς σὸ στήθος τῆς ἕνα πανέρι γεμάτο μήλα.

— Τί ὠραῖοι καρποὶ! τῆς φρονιάζει ὁ κ. Σενὺς.

— Ὁ Θεὸς τοὺς ἔχει κάνει!

— "Ὅμως ὁ διάβολος τοὺς μεταχειρίστηκε γιὰ νὰ δάλλῃ σὲ πειρασμὸ τὴν Εὔα! Μπέττα! ἤφησέ με νὰ ἰδῶ ἂν τὸ χνούδι σὸ δέρμα σου εἶναι τόσο ἀπαλὸ ὥπως καὶ σὸ ροδάκινο, ἂν τὰ χεῖλιά σου μουσοβολοῦνε σὰν τὸ θεαίκοκκο πὸν σκάζει, ἂν τὰ φιλιά σου λιώνουν μὲς σὸ στόμα ὥπως τὰ σταφύλια!

— "Ὅταν θὰ περάσει τὸ χινόπωρο!

Ἡ Μπέττα πετᾷ δυὸ μήλα, μεγάλα, στρογγυλά, σκληρά, μὲ τὸ χρῶμα τοῦ κεχοιμπαριοῦ.

Ὁ κ. Σενὺς σηκώνει τὰ δυὸ μήλα καὶ τὰ πηγαίνει στὴ φρουτιοθήκη του, θαμμένην σύμφωνα μὲ τὴν ἀρχή: λίγο φῶς, στεγνὸς ἀέρας. Τὰ χλάδια εἶναι θαμμένα ἀπάνω σὲ ψάθα ἀπὸ λιγαριὰ τὰ τοσμπιά τῶν σταφυλιῶν, κομμένα μὲ τὶς ἀκροὲς τοῦ κλήματος, ξεγκλοῦνε ἀπὸ κάτω πρῶσινα ξύλινα δοχεῖα, μὲ μολυβένια στεφάνια καὶ γεμάτα νερῶ, πὸν λάμπουνε μὲ τὸ χρῶμα τοῦ σμαραγδιοῦ μὲς σὸ βάθος, λές, μὲς εἰκόνας τοῦ Rembrandt. Ἐκεῖ τὰ μήλα παίρνουνε μιὰ λαμπρόδα ἀργυρῆ. Ὁ κ. Σενὺς τὰ χαϊδεύει ἀλαφρῶ, σὰ δυὸ στήθια, καὶ ἀγγίζει τὸ ἕνα ἀπ' αὐτὰ μὲ τὰ χεῖλιά του. "Ὅταν σηκώνει τὸ κεφάλι του, ὄλοι οἱ καρποὶ τοῦ φαίνονται σὰ μέσα σ' ἕναν ἠδονικὸ φωτισμὸ ὁ κ. Σενὺς γίνεται κόκκινος σὰν τὴν παπαρούνα καὶ ἀναστενάζει:

— "Ὅταν θὰ περάσει τὸ χινόπωρο!

Πέραςε.

Ὁ πάγος ἔχει δέσει τὰ ποτάμια. Τὸ χιόνι στροβιλλίζει στὶς οκεπές.

Μιὰ Κυριακή, ὁ ὄργανός ἀνοίγεται σὰν κρυστάλλο πάνω ἀπ' τὸν κάμπο.

Ἡ Μπέττα παρουσιάζεται. Φορεῖ ἕνα κοντὸ μαῦρο πανωφόρι μὲ κοικούλα καὶ κρατᾷ ἕνα ζευγάρι παγοπέδιλα σὸ χέρι.

— Πηγαίνεις σὸ κανάλι, Μπέττα; ρωτᾷ ὁ κ. Σενὺς.

— Ναι, εἶναι Κυριακή!

Ἀπὸ μακριὰ ἀκούγονται καμπάνες.

— Κάνει τόσο κρύο, Μπέττα! Ἔλα στὴ κλειστή μου τὴν κάμαρα νὰ μοὶ δείξεις ἂν σιλήθῃ τὸ σιῆθος σου μοιάζει μὲ τὸ χιόνι σὸ φῶς τῆς ἀγῆς. Τὰ μαλλιά σου κάτω ἀπ' τὶς χρυσὲς καρφίτσες εἶναι σὰ δαχτυλίδια ἀπὸ ξανθὸ χιόνι. Τὰ μάτια σου; Ἀρσοπάχη φλογισμένη! Νερόβιδα τοῦ χειμῶνα, τὰ πωλιά θάπρεπε νὰ πίνουν ἀπ' τὰ χεῖλή σου! Ἔλα! Στὸ τᾶκι καίνε τὰ ἔλαια θὰ σοῦ σκεπάσω τὸ κορμὶ μὲ στολίδια πὸ πύρινα ἀπὸ τὶς γλώσσες τῆς φωτιάς.

Ἡ κοπέλλα κουνάει τὸ κεφάλι ἀρνητικῶς.

— Ἡ γῆση ἔχει πεθάνει! εἶπε.

Καὶ ἡ Μπέττα γελώντας ρίχνει στὸν κ. Σενὺς ἕνα βόλο ἀπὸ χιόνι, οὐβόλο τῆς ἀγνότητος, ζυωμένο ἀπ' τὰ κόκκινά τῆς τὰ χέλια.

Χάνεται κάτω ἀπ' τὰ δέντρα ἀπ' ὅπου οἱ κίσσοι τρομάζουν καὶ γεύγουν μὲ ξεφωνητὰ.

"Ὅμως μιὰ γειτόνισσα περνάει:

— Ἡ Μπέττα πηγαίνει γρήγορα, λέει. Ἡ μικρούλα πάει νὰνταμώσει τὸν Ἰπέμα, τὸν ψαρά, τὸν ἀγαπητικὸ τῆς.

Ὁ κ. Σενὺς γίνεται χλωμός: ἂν τοῦ δάγκωνε ὁ χειμῶνας τὴν καρδιά μὲ τὰ κροσταλλένια του δόντια, δὲν θὰ τὸν ἔκατ' νὰνταμώσει ἀπὸ δυνατὴ φωνή.

— Ἡ γῆση ἔχει πεθάνει! τραυλίζει.

Μπαίνει σὲ μιὰ κάμαρα ὅπου σπάνια πηγαίνει. Ἐκεῖ βρίσκεται ἕνα παλιόρολο. Φτιαγμένο ἀπὸ ἕνα γλύπη ἀπ' τὸ Μέλανα Ἀρμενί, σὸν 16ον αἰῶνα, παρσιτάνει ἕνα οκελετὸ σὲ γυνικὸ μέγεθος: χιντᾷ τὸ κεφάλι ἐνὸς λέονταριοῦ ἀπὸ σαρακισμένο ξύλο, πὸν μουγκρίζει τὶς ὥρες.

Ὁ κ. Σενὺς θεωροῦσε ὡς τὰ τώρα τὸ ἐπιλο αὐτὸ σὰν κάτι ἀλλόκοτο καὶ κάπως ἀνόητο. Αὐτὴ τὴ χειμωνιάτικη ἡμέρα, τὸ βλέπει διαφορετικῶς: τὸν ἄσασκο θάνατο ὄλο θέληση καὶ μοχηριά, καὶ τὴ θασανισμένην ὄψη τοῦ ξευτελισμένου λιονταριοῦ. "Α! τὸ τέρας δίχως γέλια! Χιντᾷ τὸ πὸ δυνατὸ ἀπ' τὰ ἔσα! Καὶ ὁ Χρόνος, κορημένος μέσα σὸ κοντι τοῦ ρολοιοῦ σὰ μέσα σὲ νεκροκορῆθβατο, τότε βοηθάει ἀπαίσια καὶ κάνει νὰ τρίζουν τὰ σιδερικά.

Ὁ κ. Σενὺς ἐπιδοκιμάζει τὸν ἀρχαῖο τεχνίτη: Εἶχε δίκιο νὰ μετράει μὲ τὰ μουγκρητὰ τοῦ πόνου τὸ πέρασμα τῶν ὥρων καὶ τῆς νιότης. Καὶ μπρὸς σ' ἕνα βενετσιάνικο καθρέφτη, κρεμασμένο σὸν τοῖχο, στέκεται καὶ κοιτάζει τοὺς κροτάφους του ὅπου ἔχουν ἀρχίσει τὰ μαλλιά του νὰ σπρίζουν.

◆ ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ ◆

ΓΡΗΓ. ΞΕΣΟΠΟΥΛΟΥ ΠΕΤΡΙΕΣ ΣΤΟΝ ΗΛΙΟ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ 1919

Μέσα σε έκαιτο δώδεκα (ἀριθ. 112) μακριές, κενραστικές σελίδες αποτελείται μια κοινότατη ιστορία. Ο Σπύρος Τριουμπάρδης, φοιτητής τῶ Μαθηματικῶν, εἰς ψῆφον στή Ζάκυνθο—ἢ αἰνῶτα Ζάκυνθο—με τὴν Ὀλγα τὴν κόρη τοῦ σπεισέρη Μπερεσιάντε, ὁμοῦ Ζακυνθινῶν νοικοκυριῶν. Συχνάει σὸ σπίτι του, παίρνει φιλιὰ ἀπὸ τὸ κορίτσι κ' ἐπιμένει νὰ καθήσουνε μαζί καὶ στὸν καναπέ, πὸν τὸ κορίτσι πολλὰ ἔρριμα τοῦ τὸ ἀρνιέται. Ἐπιτέλους τὰ μωρῶνται ὅλοι σὸ σπίτι καὶ μὴ μέρῳ λαδαίνει ἓνα γράμμα ἀπὸ τὴ μάνα. Ἡ δὲ πῶς δώσῳς ντόσση ἢ νὰ ἀρα ὡσῳς πὶς βίβτες. Τί φροκώτερο. Μὰ ὁ φίλος ἔμῶναι, φυχραίνεται, φεύγει, ἢ κόρη παντρεύεται τὸν Ἀτζόλο τὸ Μαρακίλη. Τί ἔπρεπ νὰ κάρη; Νὰ περμένη ἔσο νὰ τοῦ περῶση ὁ θυμὸς ἢ νὰ δεχτῆ νὰ κάθεται μαζί του στὸν καναπέ; Ὑπερὶς ἀπὸ χροῖτα σναρτιοῦνται ἓνα θράνν σὸν θέατρο. Τὴ βλέπει ὁ φίλος, ζηλεύει καὶ καταρτίζει τὸ ἔντιμο σχέδιο νὰ τὴν κάρη ἐρωμένη του, παντρευμένη γυναικα, γιατί ἐποδέτει—πῶς;—δὲ ἢ Ὀλγα δὲν ἀγαπάει τὸν ἄντρα της. Μιὰ αἰνῶidia λιγοθυμιά τοῦ Ἄγγελου πὸν εἶτανε καρδιακός, δίνει ἀφορμὴ σὲ μιὰ θεομὴ ἐκδήλωση γιομάτη ἀγάπη ἀπὸ μέρος τῆς Ὀλγας γιὰ τὸν ἄντρα της πὸν κινῶννε νὰ πεθάνη κ' εἶσι ὁ φιλαράκος καταλαβαίνει πῶς τὸ σχέδιό του δὲν μπορεῖ νὰ πιάση γιατί βλέπει πῶς ἢ γυναικα δὲν ἔχει καμιά διάθεση νὰ γίνη ἐρωμένη του.

Ἐκατὸν δώδεκα (ἀριθ. 112) σελίδες γιὰ νὰ μᾶς δηγηθῆ ὁ κ. Ξεσόπουλος τὴν ἀπλοῖσται, τὴ χιλιοεπωμένη αὐτὴ ιστορία, εἶναι δίχως ἄλλο πάρα πολλές. Μποροῦσε νὰ μᾶς τὴν δηγηθῆ σὲ δυό-τρεῖς μόνο. Μποροῦσε νὰ μᾶς τὴν δηγηθῆ καὶ καθόλου. Κι αὐτὸ θὰ εἶτανε τὸ καλύτερο. Γιατί, μὰ τὸ θεό, βαρεθήκαμε πιά, χορτάσαμε τὸ θέμα αὐτό. Τέλος πάντων ἢς τὸ πάρη ἀπόφαση ὁ κ. Ξεν. καὶ κάθε ἄλλος συνάδερφός του σὲ ρομάντισο ἢ καὶ σὲ θέατρο πῶς δὲν μᾶς ενδιαφέρει, δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς ενδιαφέρει πιά σήμερα πὸν τόσα ἄλλα ζήτηματα ἀπασχολοῦνε κάθε ἀληθινὰ διανοούμενο ἄνθρωπο, τὸ ζήτημα γιατί ὁ ὀποιοσδήποτε Τριουμπάρδης δὲν τὰ κατάφερε νὰ βάλῃ σὲ χέρι τὴ γυναικα πούβαλε σὲ μάτι. Μὲ αὐτὰ μὴ νομίσῃ ὁ κ. Ξ. πῶς θέλουμε νὰ ἀποδώσουμε σὲ τὴν ὑπόθεση ἑνὸς ἔργου ἄξια μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν ἀξίει. Ξέρουμε πῶς ἢ ὑπόθεση δὲν εἶναι τὸ κύριο, μὰ ἢ διαγραφὴ τῶν χαρακτηρισῶν. Καὶ πάλε δὲν ἄρκει τὰ προῶπλα νὰ εἶναι ἀληθινὰ, πρέπει καὶ νὰ ξεχωρίζουνε κάπως ἀπὸ τὸ πολὺ πληθος, νὰ εἶναι προσωπικότητες σφραγισμένες μὲ κάποια ξεχωριστὴ θούλα γιατί ἀλλιῶς ξεπέφτουνε σὲ κοινὸ ἐπίπεδο τῶν καθημερινῶν ἀνθρώπων σὲν αὐτοὺς πὸν σναρτιοῦμε κάθε μέρα σὲ δρόμο μας καὶ πὸν δὲν μποροῦνε βέβαια νὰ γίνουνε ἤρωες ἑνὸς βιβλίου. Ἡ σοβαροί, ἢ κωμικοί, ἢ ἐκκεντρικοί, πάντα πρέπει νάχουνε κατὶ ἀπάνω τους πὸν νὰ τοὺς ξεχωρίζῃ ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Οἱ πράξες τους, τὰ λόγια τους, οἱ σκέψες τους πρέπει νὰ ἀναθροῦννε ἀπὸ μιὰ θα-

δύτηρη πηγὴ πὸν νὰ μὴ τὴν δέλεπουνε τὰ μάτια δλου τοῦ κόσμου. Νάρχεται ὕστερα ὁ συγγραφέας μὲ τὴν τέχνη του καὶ νὰ μᾶς ἀποκαλύπτῃ αὐτὴ τὴ μυσικὴ πηγὴ πὸν βλέπαμε νὰ τρέχῃ τὸ νερὸ καὶ δὲν ξέραμε ἀπὸ πὸν ἔρχεται.

Αὐτὰ πὸν δὲ γράφονται βέβαια μὲ καμιάν ἀξίωση πρωτοτυπίας, ἐπιμένει ὁ κ. Ξ. νὰ τὰ γνοῖ. Ἐτσι τὴ δῆγησῃ του τὴ χαρακτηριστίζει μιὰ ἀπελπιστικὴ μονοτονία, καὶ πὸν σοῦ θυμίζει φωνογράφο ἢ φωτογραφία. Παίρνει τὴ ζωὴ ἀπὸ τὸ δρόμο καὶ τὴν μπάει σὲ βιβλίο, εἶσι τὴν ἴδια ἀμετάβλητη, ὅπως τὴν εἶδε καὶ τὴν ἄκουσε. Μὰ αὐτὸ δὲν εἶναι τέχνη. Ἀπὸ τὸ δρόμο ἔς τὸ βιβλίο κατὶ ἄλλο πρέπει νὰ μεσολάβῃ. Κι αὐτὸ εἶναι ἢ ψυχὴ τοῦ τεχνίτη. Αὐτὴ θὰ δώσῃ τὸ βάθος, αὐτὴ σὲ κοινὸ καὶ σὲ σνηθησιμὲνὸ θὰ χαρίσῃ τὴ χάση καὶ τὴ δύναμη τῆς αἰωνίας ἀλήθειας. Ὁ κ. Ξ. δὲ δίνει βάθος σὲ προῶπᾶ του, δὲ δίνει αἰωνιότητα. Δὲν ἔμαθε οὔτε νὰ κόβῃ τὸ δῆγημα τὴ σιγμὴ πὸν πρέπει.

Οἱ ἄνθρωποι του μπορεῖ νὰ εἶναι ἀληθινοί, ἀλλὰ μᾶς εἶναι ἀπελπιστικὰ γνώριμοι καὶ γι αὐτὸ καὶ βαρετοὶ δίχως κανένα ἐξαιρετικὸ ἐνδιαφέρον. Τοὺς βλέπεις, τοὺς ἀκοῦς γιὰ μιὰ σιγμὴ, ἴσως κ' εὐχάριστα, κ' ὕστερις ἀπὸ λίγο τοὺς ξεχάσῃς γιὰ πάντα. Αὐτὲς οἱ σελιδούλες πὸν δημοσίευσε τώρα τελευταῖα σὲ Ἄνουμᾶ ὁ κ. Ταγκόπουλος πόσο εἶναι ἀνώτερες ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἀνεξάντητη πολυλογία τοῦ κ. Ξεν. Σὲ λίγες γραμμοῦλες, μὲ μιὰ φράση μονάχα πολλές φορές, τὴ βάθος ξέρει νὰ δῆν. Ἐνα ἀπὸ τὰ σκίτσα αὐτὰ ἀξίει, ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἔπονη, περὸτερο ἀπὸ βλο τὸν τόμο τοῦ κ. Ξ. Μᾶς ἔρχονται αὐτὴ τὴ σιγμὴ σὲ τοῦ ξεχωριστὰ κάποια Ρούσοικα δηγήματα πούτιχε νὰ διαβάσουμε. Σ' ἓνα σνηθησιμὲνὸ, κοινότατο ἐπεισόδιο, τὴ βάθος, τὴ ἀλήθεια, τὴ σπαραγμὸς πολλές φορές, πὸν δὲ σοῦ φεύγει ἀπὸ τὸ πῶν γιὰ χροῖτα.

Κεῖνο πὸν θὰ μποροῖσε νὰ σώσῃ τὸν κ. Ξ. εἶναι τὸ ὕφος. Μὰ τὸ ὕφος του μπορεῖ νὰ ἐνθουσιάζῃ τοὺς ἀναγνώστες τῆς «Διάπλασης», μὰ εἶναι ἀπὸ τὰ κενραστικώτερα. Ἐνα ὕφος καθαρὸ δημοσιογραφικὸ. Ἄ ἢ δημοσιογραφία ξέρει νὰ ἐκδικητῆ. Τὸν κ. Ξ. τὸν ἐκδικεῖται μάλιστα μὲ τὸ χροῖτερο τρέπω. Ἡ καθημερινὴ του σναρρασία σὲ προῶνές καὶ θραδυνές ἐφημερίδες τοῦ ἀφαίρεσε κάθε ζωὴ, κάθε προσηνπία καὶ τὸ ὕφος του κυλιέται στροπῶ, ὁμαλό, σὲ νὰ πέρασε ἀποπάνω ὁδοστρωτήρας. Καμιά θεομύτητα, καμιά λάμψη, κανένα σφίξιμο. Ἡ φράση πλαδαρὴ, ἄπληρη, ἀχρωματιστῆ, σχεδὸ δημοσιογραφικὴ. Μέσα σὲ 242 σελίδες οὔτε μιὰ πρωτότυπη φράση, οὔτε ἓνα πρωτότυπο, δυνατὸ ἐπεισόδιο ἔξω ἀπὸ κατὶ σνηθησιμὲνα, θεατρικὰ κόλπα, πὸν κάνανε ἐντύπωση σὲς ἀπλοῖκούς.

Γιατί ὁ κ. Ξ., ποτε πιθανώτατα, δὲν ἐνοῖωσε μέσα του τὴν ἱερὴ φλόγα τῆς ἀληθινῆς δημοσιογραφίας. Σκοπὸς του πάντα πῶς νὰ γίνῃ εὐχάριστος σὲ πολὺ πληθος. Ἐτσι μὲ τὴν προσπάθεια αὐτὴ νάσῃ, γύμνωσε τὸ λόγο του ἀπὸ κάθε καλλιτεχνικὸ στοιχεῖο, τὸν ἔκανε ἀχρωματιστῆ, πεζό. Διαβάσῃτε ἰ.χ. μιὰ σελίδα τοῦ Ψυχάρη γιὰ νὰ νοιώσῃτε ἀμέσως τί θὰ πῆ ὕφος καλλιτεχνικὸ, διαβάσῃτε ἀμέσως κατόπιν μιὰ σελίδα τοῦ κ. Ξεν. γιὰ νὰ νοιώσῃτε ἀμέσως ἓνα αἰσθημα κατὰπτωσης, πὸν ἢ σῆγκριση τὸ κάνει βαρύτερο. Καλλιτέχνης ὁ ἓνας, δημοσιογράφος ὁ ἄλλος. Τὸν

Ίδρωτα, την άγια ήδομή της ψιλοδουλεμένης γραφής δέν την ένοιωσε ο κ. Ξ. Τό ύφος του πρόχειρο, διαστικτό οά να περιμένη ό τυπογράφος στήν πόρτα νάρπάξη τά χειρόγραφα.

Στόν ίδιο τόμο ό κ. Ξ. μάς προσφέρει κ' ένα άλλο δήγημα. 'Ο «Αντάρτης». Ένας νέος, φοιτητής κι αυτός, γιός κάποιου άστού οταφιδά, αγαπάει την κόρη ενός κόντε κ' επειδή ή κόρη δέν τόν καταδέχεται, αυτός κάνει διάφορες τρέλλες και σιά τελευταία αυτοκτονεί την ώρα άκριβώς πού γίνεται ό γάμος της κόρης με κάποιον άλλον. Κανείς δέν καταδέχεται σήμερα να δημιουργήση τέτοιες σκηνές πού θυμίζουνε παλιά, ρωμαντική περίοδο τέχνης. 'Ο κ. Ξ. πού εκμεταλλεύτηκε οάν καλός δημοσιογράφος τά πάντα, θέλησε να εκμεταλλετή στή σημερινή περίσταση πού τό θέμα αυτό φαίνεται πώς έχει κάποια πέραση, και τό ζήτημα της πάλης ανάμεσα στίς κοινωνικές τάξεις. Μα ή άδική του ιδιοσυγκρασία δέν τού επέτρεψε να ιδή βαθύτερα τό ζήτημα κ' ή πιθανή πρόθεσή του αποτελειωτώθηκε σε μιá κοινότητα έρωτική ιστορία. Έτσι έπλασε έναν άστοίο τύπο κοινωνικού αντίρτη πού ξεθυμαίνει τό θυμό του δίνοντας χαστουκιές σ' ένα δυνατοχιομένο μισοπάλαβο Ζακυνθινό κόντε, πού σάς βεβαιούμε πώς με αυτό μάς τόν έκανε συμπαθητικώτατο. Ίσως να είναι τό συμπαθητικώτερο πρόσωπο αυτός ό κόντε Ροζάρος μέσα σε όλο τό δήγημα.

Τέτοια θέματα πού απαιτούνε παρθένα, ζεστή, επαναστατική ψυχή είναι άνίκανος ό κ. Ξεν. να τα πραγματευτή δίχως να εκφυλιστώνε σιά χέρια του σε άνοστιες έρωτικές ιστορίες. Η ψυχή τού Γκόρκη, τού Τολστόη κι όλων τώ μεγάλων πρόδρομων της σημερινής Ρούσικης επανάστασης, θά γελάση με τόν Αντάρτη τού κ. Ξενόπουλου, πού άν τά κατάφερε να θάλλη σιό χέρι την κόρη τού κόντε Ντινάρα θά τάβλεπε δια μέλι γάλα τά πράγματα της κοινωνίας και δε θάσπαγε σιό ξύλο και τόν κανόμοιο οόν κόντε Ροζάρο. Μα κοινωνικός αντίρτης δέν μπορεί να γίνει εκείνος πού δοκίμασε να θάλλη σιό χέρι μιá καλή προύκα και δέν τό κατάφερε, κοινωνικός αντίρτης γίνεται κείνος πού βλέπει τή ζωή όχι με μάτι επιχειρηματία οάν ένα πεδίο εύκολης έπιτυχίας, μα κείνος πού είδε την κοινωνική άνισότητα και πότεσε θαθείά ή ψυχή του γι αυτή και πού θέλει να καταρρίψη τούς κοινωνικούς φραγμούς όχι γιά να στήση άλλους δικούς του, μα γιά ναπλώση σε όλον τόν κόσμο την Δικαιοσύνη και την Ίσότητα. 'Ο κ. Ξεν. σνηθητισμένος στίς εύκολες έπιτυχίες, ούτε πόνεσε ό ίδιος, ούτε ένοιωσε ποτέ καν τόν πόνο της λαϊκής ψυχής, πού γιά την άστική του ψυχή δέν είναι παρά ένα πρόχειρο θέμα δηγηματογραφικής ή θεατρικής εκμετάλλεψης. Να μου τό θυμηθήτε πώς σε λίγο ό κ. Ξεν. θά γράψη έργο σοσιαλιστικό. Τό δήγημα «Δίχως προσευχή» είναι μιá άπόπειρα να βγη ένα καλό δήγημα σταματοποιημένη στή μέση γιατί ό κ. Ξεν. τέτοιους τύπους δέν μπορεί να τούς έννοήσει και να τούς αποδώση τεχνικά.

Μιλήσαμε, τό όμολογούμε, με κάποια δριμύνητα γιά τόν κ. Ξεν. Δε θά τό κάναμε, δε θά τόν αναφέραμε και καθόλου, α δε θεωρούσαμε τόν κ. Ξεν. οάν έναν αντιπροσωπευτικό τύπο μιás ιδεολογίας πού γιά πρόγραμμα της είχε πάντα την εύκολη έπιτυχία, την ικανοποίηση τού λαϊκού γούστου και γι αυτά σιάδης

επιζήμια στήν πνευματική προκοπή τού τόπου, ώστε να είναι ανάγκη σήμερα να άρχίσουμε τό έργο της αναδημιουργίας από την αρχή. Κι όμως δέν τούλιψε κάποιο ταλέντο. Με μεγαλείτερο σεβασμό προς την τέχνη μπορούσε να εξελιχτή σ' ένα σεμνό τεχνίτη. Αυτός προτίμησε τή δημοσιογραφική έπιτυχία πού την κέρδισε βέβαια μα με ζημία τού ταλέντου του.

'Ο κ. Ξεν. άνήκει πιά σιό παρελθόν. 'Ο,τι είχε να δώση μέσα σιό στενό περιβάλλον της επαρχιώτικης ζωής, υποθέτουμε πώς τώδωσε πιά όριστικά. Περισσότερα δέν έλπίζουμε. Μα σήμερα τό Έλληνικό δήγημα τραβάει κάποιον άλλο δρόμο. Προσπαθεί δηλαδή να χαράξη τό δρόμο του, βρισκείται σιό σιόδιο της σύγενικης προσπάθειας και μιá σεμνή, υψηλή προσπάθεια άξίζει περισσότερο από γιλίες δημοσιογραφικές έπιτυχίες. Τό Έλλην. δήγημα έπαυσε πιά να κινιέται και νανασσαίνει μέσα σιά άσυνκινικά όρια ενός χωριού ή μιás επαρχίας. Ζητάει ναπλώση τά φτερά του πάνω από την πόλη την πλατεία και την πολυθρόνη, κι ακόμα πέρα, πάνω από όλην την ανθρωπότητα, ζητάει με μάτι άγριπνο να άφουγκραστή τόν αντίλαλο κάποιας τρικυμίας πού σνταράσσει σήμερα άγρια τό πέλαγος της ανθρωπίνης ζωής και προσπαθεί να γυρίση τό νού προς νέους όρίζοντας. Αυτή τή φωνή ζητούνε να συλλάβουνε σήμερα οί Έλληνες δηγηματογράφοι. Έτσι ό κ. Ξεν. πέφτει πιά σήμερα οάν καθυστερημένος οά δέν τού σιάθηκε βολετό να συγχρονιστή. Τά νιάτα της τέχνης του—όπως σημειώνει σιόν πρόλογό του—τά χάρηκε πιά. Και πρέπει να μένη ευχαριστημένος. Κανείς δε χάρηκε τόσο την εύκολη δόξα πού σιάθηκε ή άμοιδή της δημοσιογραφικής του δουλειάς. Την έννοια τού πολλού κόσμου την απόλαυσε δίχως άλλο. Μα την έχτιμηση τών διαλεγτών, την έχασε γιά πάντα κ' είναι θλιβερό να τόνε βλέπη κανείς σήμερα να ψάχνη στήν Αίγυπτο γιά να τηνε βρη. Κ' είναι ευτύχημα πώς τή στιγμή πού δ' άπτόρωσε τού κ. Ξεν. γέρονε όριστικά προς τή δύση του, τό Έλληνικό δήγημα λειτερωμένο από κάθε λογής σκλαβιά, με δήμα σταθερό, με μάτι άνοιχτό τραβάει άργά, μα σίγουρα τό δρόμο της μεγάλης Ζωής.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

ΕΡΓΑΤΕΣ

Με τό βαρύ Στανού* στόν όμο
Δίχως στιγμή να ξεποστύσουν
Τραβάνε τόν αιώνιο δρόμο.
Στό Γολγοθά τους γιά να φτάσουν.

'Απ' τάγιασμένα μέτωπά τους
'Ο Ίδρωτας σάν αίμα σιάζει.
Και τό θλιμμένο πέρασμά τους
Νεκροπομπή πελώρια μοιάζει.

'Αποσταμένοι σισπηλά τραβάνε
'Οί Έργάτες—πόσοι Ναζωραίοι!—
Και μπρός και πίσω τους φυλάνε
'Οί πλουτοκράτες—άλλοι Έβραίοι.—

ΜΑΙΡΗ-ΑΣΤΑ

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΚΑΙΔΕΤΑΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ «ΤΥΠΟΣ»

Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

== Γραφεία, Σοφοκλέους 3 ==

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Έσωτερικού: Έτησία Δρ. 10.— Έξάμηνη Δρ. 6.—

Έξωτερικού: Φρ. 15.— Φρ. 8.—

Κάθε φύλλο λεπτά 25

Άγγελται και διαρρημασις δραχ. 2 ό στέχος.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΚΟΛΑΣΗ μαύρη για τους πολιτικούς ύποδικοκαταδίκους μās παρουσιάζει ό «Ριζοσπάστη» τής Τρίτης στο κύριο άρθρο του τις φυλακές του Άβέρωφ. Διαβάσαμε την περιγραφή τής ζωής τους και φρίξαμε. Κ' έλπίζουμε πώς την ίδια φρίκη θα δοκίμασε κι ό πονόηχος ύπουργός τής Δικαιοσύνης σά διάβασε την περιγραφή. Η αλήθεια είναι, ή τραγική αλήθεια, πώς από όσα είδαμε και μείς στις φυλακές Συγγρού, πού κάμαμε τή θητεία μας, ριζώθηκε μέσα μας ή πεποίθηση πώς είναι αδύνατο, απόλυτως αδύνατο, να ξέρει ό κ. Βενιζέλος και να έγκρίνει τις άδικίες πού γίνονται, τις βαρειές άδικίες, πού αντίχτυπουν σ' όλόκληρο τó Κόμμα τών Φιλελευθέρων και τó παρουσιάζουν ως κόμμα άνελεύτερο, άγριο, τυραννικό. Ός γνήσιοι και φανατικοί φιλελεύθεροι και μείς, πού τó Βενιζελισμό μας αντί να τονέ λιγοστέψει, τó έναντίονέ δυνάμωσε ή άδικη καταδίωξή μας, τó θεωρούμε ύποχρέωσή μας να ένώσουμε τις διαμαρτυρίες μας με τις διαμαρτυρίες τού «Ριζοσπάστη» και να ζητήσουμε ένονόματι τού Βενιζελισμού και τού άνθρωπισμού μαζί να διορθωθεί τó κακό, πού ντροπιάζει τó κόμμα μας, μιάν ώρ' άρχύτερα.

ΧΑΡΑΣ ευάγγελια. Οι γλωσσικοί επαναστάτες τού ύπουργείου τής Παιδείας άρχισαν να έρωτοτροπούν με τούς καθαρουσιάνους! Όταν άρχιδέν είναι παράδοξο πώς ύποχωρώντας όλοένα μπορεί ζει μιá επανάσταση με ύποχώρες και συβιβασμούς, νά στάσει μιá μέρα και σήν τέλεια σιναδέλφωση με τούς αντίπαλους. Άκούστε και χεροκοτήστε τί μās πληροφορεί ένα λαθρόδιο περιοδικό «Έκπαιδευτική Έπιθεώρησης» κάποιου καθαρουσιάνου:

ΕΥΘΙΩΝΗ ΓΛΩΣΣΟΡΡΥΘΟΝΙΣΤΙΚΗ ΣΗΜΕΙΡ

Ό έναρκήριος και κανονιστικός τών εργασιών τού συνεδρίου τών κ. κ. έπιθεωρητών λόγος τού άνωτέρου Έπέτιου κ. Μανώλη Τριανταφυλλίδου, ό έκφωνηθείς μετá τόν άνοπéσω δημοσιευόμενον λόγον τού κ. Υπουργού τών Έκκλησιαστικών και τής Δημοσίας Έκπαιδεύσεως, και παρονοιάσας τóσον εις τήν γλωσσικήν άύτιού μορφήν όσον και εις τας γλωσσορρυθμιστικάς άύτιού ιδέας ένσχέσει πρός τούς περνοιούς

του λόγους καταφανή ΕΠΙ ΤΟ ΚΑΘΑΡΕΥΟΥΣΙΑΝΙΚΩΤΕΡΟΝ εξέλιξιν—μετήν οημαντικήν άβαρίαν ίκανών περνοιών γυχαρισμών—άποτελεϊ έν από τά περισσότερον ένδωινα γλωσσορρυθμιστικά σημεία.»

Όταν οι καθαρουσιάνοι συχαίρουνε τούς δημοτικιστές, τί γίνονται τότε τά πομπώδη κηρύγματα για την έκπαιδευτική αναγέννηση;

ΟΤΑΝ ό «Νουμάς» με σεβασμό και λεπτότητα διατύπωνε τή γνώμη πώς δέν εϊτανε σκόπιμο τή στιγμή πού ό άγώνας είναι ακόμα στη βράση του, να βγαίνουμε έμεις οι δημοτικιστές και να διατυπώνουμε διαταγμούς και άφισολίες, ό κ. Παλαμάς θυμόνε και παρά τή συνήθειά του μās μεταχειρίζτανε άυστηρά χαρακτηρίζοντας τά γραφόμενά μας για πατριαρχική άφέλεια ή και κάτι χειρότερο. Τώρα τó ίδιο περιοδικό με χαρά και περηφάνεια αναδημοσιεύει ως «σημαντικήν όμολογίαν» τó περίφημο άρθρο τού κ. Παλαμά, τó δημοσιευμένο πρó καιρού στο «Έυπρός» για να βγάλει τó συμπέρασμα πώς και ό κ. Παλαμάς ύστερις από τόν κ. Πολίτη και τόν κ. Μενάρδο δήλωσε προσχώρηση στο κόμμα τών καθαρουσιάνων ή τών μιχτών. Είναι εύχαιοστημένος τώρα ό κ. Παλαμάς με τήν έρμηνεία πού δινουνε οι παμπόνηροι καθαρουσιάνοι στα γραφόμενά του, τά όποια έμεις οι «πατριαρχικώς άφελείς» δέν κατορθώσαμε τότε να έννοήσουμε κ' έτσι έπροκαλέσαμε τήν όργή τού σεβαστού ποιητή;

Ο ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ διαγωνισμός πού προκηρύχνει σήμερα ό «Νουμάς» είναι ό δεύτερος ένθικός διαγωνισμός του. Ό πρώτος διαγωνισμός του προκηρύχτηκε στα 1905 και οι όροι του δημοσιευτήκανε στο 129 φύλλο τού «Νουμά» (2 τού Γεννάρη 1905). Εϊτανε διαγωνισμός για «Ρωμαίικο άλφαθητάριο» και τó βραβείο του διακόσιες δραχμές. Η κριτική έπιτροπή, πού τήν άποτελούσαν ό Ψυχάρης, ό Πάλλης κι ό Έφταλιώτης, δημοσίεψε τήν κρίση της (γραμμένη από τόν Έφταλιώτη) στο 197 φύλλο τού «Νουμά» (7 τού Μάη 1906) και τó βραβευμένο άλφαθητάριο, γραμμένο από τó Γ. Καρατζά, δάσκαλο στην Πόλη, δημοσιεύτηκε στα φύλλα 205, 206 και 207 τού «Νουμά» (Ιούλιος τού 1906). Ό διαγωνισμός αυτός τού «Νουμά» έφερε τούς καρπούς του κι άς μη λογαριάστηκε, και τó χειρότερο, κι άς μη μνημονεύτηκε καθόλου, από κείνους πού φροντίσανε σάν καλοί κ' έπίδεδξινο νοικοκυραίοι νάν τά εκμεταλλευτούν όλα και νάν τά παρουσιάσουν όλα ως γεννημένα τάχα μόνο από τή σοφία τους; μά δε θλάφτει. Ό «Νουμάς» να σπείρει μόνο φρόντισε κι άς θερίζουν σήμερα άλλοι, οι έπιτήδειοι, τούς κόπους του. Μιá ίκανοποίηση είναι κι αυτό.

ΜΕ ΛΥΠΗ ΜΑΣ άναγκαστήκαμε να κάνουμε στο πεοασμένο φύλλο μιá δήλωση για τó περιοδικό «Νέοι». Έπρεπε όμως να γίνει αυτή ή δήλωση γιατί φίλοι μας πολλοί, λ.χ. οι κ.κ. Γιάν. Οικονομίδης, Λοκούλης Θεοδωρακάκης και προχτές ακόμα ό κ. Κώστας Κυριαζής, άνώτερος υπάλληλος τής Λογοκρισίας

τοῦ Ταχυδρομείου, κι ἄλλοι ἀρκετοί, μᾶς παραπονεθῆ-
κανε πὼς τοὺς στείλαμε, χωρὶς νὰ τοὺς ρωτήσουμε,
κι ἄλλο περιοδικὸ καὶ μερικοὶ τοὺς μάλιστα προπλη-
ρώσανε καὶ τὴ συνδρομὴ, μὲ τὴν ιδέα πάντοτε πὼς τὸ
ἄγνωστό τοὺς περιοδικὸ τοὺς τὸ στέλνει ὁ «Νουμάς».
Αὐτὴ τὴν ἀφορμὴ κι αὐτὴ τὴ σημασία εἶχε ἡ δῆλωσις
τοῦ τελευταίου φύλλου, κι ὄχι τάχα πὼς οἱ νεό-
θγαλτοὶ λόγιοι, στέλνοντας τὸ περιοδικὸ τοὺς σὲ δνό-
ματα παρμένα ἀπὸ τὸν κατάλογο τοῦ «Νουμάς», γρά-
ψανε πὼς τὸ στέλνουν «τῆ συστάσει» τοῦ «Νου-
μάς». Τέτια ἀνήθικη πράξις δὲν ἀναφῆρηκε
καθόλου στὴ δῆλωσις, γιατί δὲν ἔγινε κι οὔτε μᾶς πέ-
ρασε κἀν ἀπὸ τὸ νοῦ πὼς μποροῦσε ποτὲ νὰ γίνεῖ.

“ΘΕΣΣΑΛΙΑ,”

3.—

Ἡ ματιὰ του ἢ ἄδολη, ἴσχυε ὄλο τὸ πλῆθος, ποὺ
δεκαπέντε ἀπογεγραμμένων καὶ μετῆς ὡς ἡλιαχτίδα
στὴν γνῆξ τῶ Χαροῦλης. Καὶ καθὼς μοιόλογε τὸ
παιδί πὼς εἶναι Καμπύσιος, ὁ Χαροῦλης αἰσθάνθηκε
ἓνα γλυκὸ μαχαιράκι μὲ λεπίδα χρυσοῦ, σὰ μετὰξί,
νὰ τοῦ κόβῃ τὰ ἦπατα, νὰ τοῦ παίρνῃ τὴ ζωὴ του·
«—Βα... Βαγγέλη... Βαγγέλη μ'...», ἔβγαλε σιουρ-
γὰ φωνὴ καὶ ἄνοιξε τὰ χέρια ὡς νὰ τὸν δεχθῆ ἰστὴν
ἀγκαλιὰ του.

Κι ὁ νιὸς μὲ τὸ γένι σὺν ἀσιάζι, τίναζε τὸ γερα-
μμένο κεφάλι σὰ νὰ ξεπνοῖθε ἀπὸ νόσση καὶ σιάνη
συλλογιζόμενος πολὺ. Ὑστερα μὲ ἡουξη φωνὴ καὶ
ὄλο γλύκα σὴ θωριά του: «Ἐγὼ εἶμαι, εἶπε, ὁ
Βαγγέλης» καὶ ἐγὼ...τώρα θυμάμαι...»

Καὶ ἀγοῦ ἀναλογιστὴ πολὺ, ξαναεἶπε:

«Ἐοῦ, καλέ μου γέροντα, εἶσαι ὁ πατέρας μου καὶ
σεῖς ἄλλοι, χωριανοὶ μου Δεξοχωριτες. Στοιὺ χρόνον
τὸ πέρασμα ἀσπύρησα ποῖος εἶμιον καὶ ποῦθε ἢ γε-
νιά μου βαστοῦσε. μὰ πάντα μου ἐννοῶθα, μέσα μου,
θεαυιά, πὼς εἶμαι Καμπύσιος, κι ἂν καὶ ψηλά σὶ ἀ-
πάτητα κορφοβοῦντα θροισκόμιον' ὄλο σὶνὸν Κάμπο ἔ-
πεγε ἢ ματιὰ μου καὶ ἢ καρδιά μου ἐράϊζε βλέπον-
τας τὴσση δισπυχιά νὰ σᾶς θωραίνῃ, σὰ νὰ θάρανε
μένα τὸν ἴδιο.

«Ἀγόντας ἀνάνθησα τὸν κόσμο πριγόμενον δῶ
μέσα σὶνὸν χοριό μαζὶ σας. Ἄν κι ἀπ' τὴν ἴδια γω-
νιά, ὅμως αἰσθάνομιον μὰ ξεχωριστὴν ἀγρία φωνὴ
νὰ μὲ ξεομάῃ σὲ ἔργα, ποὺ ὄλλοι τὰ λέγατε παλαβά.
Εἶμιον νὰ ἔξενος κοντά σας. Τὸ σπῆτι μάλιστα, τὸ χα-
μὸσπιον αὐτό, ποὺ ὁ πατέρας, θυμάμαι, σκεφτὰ ἐ-
παῖνε—ὄλο σκεφτὰ, μου θάρανε τὴν παθιάρα τὴν
γνῆξ μου. Ὑστερα τὸ σκιάχτρο, ἢ φοβερὴ λέξις, ὁ
Ἄ φ ἔ ρ τ η ς, σὶνὸν κουνδοῦνι τῆς κόλασσης ἀντήγας
σιανυιά μου—Νιάν!... Κι ἀκόμα σὰ θέτε μὰ ζηλο-
φτόνια, γιατί νὰ μὴν κάθομαι σὶνὸν μπαλκόνι τοῦ Κο-
ρακιοῦ νύχτα-μέρα ἔ γ ὠ, νὰ βλέπω τὸ φεγγάρι ποὺ
κορφοκωνιγγόμιον σὶνὸν σίγγερα μὲ τὸν ἀγερνὸ, καὶ
ν' ἀγναντεύω τις παρδαλὲς χρωματωσὲς τῶν θου-
νῶν τὰ δειλινὰ καὶ τις χαρωνοῦλες...»

«Καὶ ἀνθρώποι ποὺ θωροῦσαν σουραβία γλυκὰ
καὶ τραγουδοῦσαν ὀλημερὲς χαρᾶς τραγούδια, μου
σηκῶσαν τὸ νοῦ καὶ πῆγα μαζὶ τους, ὅπια περνοῦσαν
μὰ θωραδινὴ σὶνὸν ποτάμι μας. Αὐτοὶ μὲ πῆραν ψηλά

σὶνὸν θουνὰ καὶ εἶδα τότες θαυμασιὰ πράματα, ποὺ
μόνε τὰ γλέπη κανεῖς σὸ μᾶθη νὰ σηκῶνῃ τὸ κεφάλι
ψηλά...»

«Ἡ χαρὰ μου ὅσο πάαινε μεγάλωνε, τόσο ποὺ δὲ μ'
ἀπόμνησκε σιμοῦλα νὰ θυμηθῶ τὰ περασμένα, σπῆτι
καὶ γονιούς... Συμπάδα με, καλέ γεροπατέρα, καὶ
σεῖς θλίβεροι χωριανοὶ μου, ἂ σᾶς ἔκαμα πίκρα μὲ
τὴ φευγάλα μου. Τώρα ὅμως ἦρθα νὰ σᾶς φέρω τὴ
μεγάλῃ χαρὰ, νὰ σᾶς δείξω τὸ δρόμο ποὺ θὰ τὴ
βοῦτε—ποὺ θὰ τὴ θρωῦμε, ὄλλοι μαζὶ...»

— «Ναί ὄλλοι μαζὶ—ὄλλοι μαζὶ!...» φώναξε τὸ
πλῆθος, μὲ λαμπερὰ μάτια καὶ τὸν ἀκολούθησε θω-
ρετά, καθὼς βάδισε μπρὸς μὲ τὸ δακρυογελάμενο
τὸν πατέρα του, πιωμένοι ἀπὸ τὸ χέρι, σὰ μικρὰ παι-
διά, ποὺ πᾶνε νὰ κόψουνε λουλουδία... «Βαγγέλη,
παιδί μου... Βαγγέλη μου!...»

Μὰ τότες βγῆκε μπροστά τους ὁ ἀγένης καὶ εἶχε
μαζὶ του ἓνα πλῆθος φερόμενο ἀπὸ τὴν Πολιτεία ἀρ-
ματωμένο καὶ ζωμένο λουριά. Τὰ σπαθιά τους ἀ-
σπύρησαν σκληρὰ σὶνὸν ἥλιο καὶ ἢ περπατηρὰ τους
θαυρατηχοῦσε σὰ χίλιων ἀραμπάδων καρδάνι.

Πρώτη φορὰ βλέπαν τὸν ἀγένη τους. Ἄν εἶχε
ρθῆ ποτὲ σὶνὸν Δεξοχωρι. Οὔτε τοὺς μίλησε, οὔτε κα-
τέδη ἀπ' τὸ γυαλόραχτιν ἄμαξι του.

Ἐνας μὲ παρδαλιὰ ροῦχα καὶ γεμασμένα λιλιά,
ποῦζε τὰ μοσιτάκια σηκαμένα σὰ μελανοῦ τράγον
νοῦρά, τοὺς μίλησε θρωσιτὰ λόγια καὶ ὄλο τὸ χέρι
κοντοῦσε, θρωσιτῶντας τὸ γυαλοτερό του σπαθί.
Τὰ πλιότερα ποὺ τοὺς εἶπε δὲ τὰ νοιῶσανε, μὰ κα-
τάλαβαν πὼς εἶταν ὄλο προσβολὴ καὶ θυμὸ γιαντοῦς.

Ὁ Βαγγέλης ἀπάνησε, γλυκὰ μιλόντας σὶνὸν ὀρ-
γισμένο μὲ τᾶγρια μοσιτάκια. Τὰ λόγια του σὶνὸν
μέλι καὶ φέροναν δάκρυα σὶνὸν μάτια τῶν Καμπύσιων
οἱ γυναῖκες μάλιστα κλαίγαν.

Εἶπε πολλὰ γιὰ τὰ θάρανά τους καὶ γιὰ τὴν πίκρα
τους, ποὺ δὲν τοὺς ἀγίνε νὰ δοῦνε μέρα γλυκιά, ποὺ
δὲ ζῆτᾶν παρὰ νὰ ζῆσουνε σὶνὸν ἀνθρώποι' καί,—σὶνὸν
ἀνθρώποι!

Ὁ ὀργισμένος μὲ τὸ λαμπερὸ σπαθί καὶ τὰ μο-
σιτάκια σὶνὸν ἀργιόγατος, εἶπε σὶνὸν χωριάτες νὰ γύ-
ρουν καὶ νὰ πᾶνε σὶνὸν χωράγι τους κι ἄλλοτες νὰ
ρῆ ξυνασμίξουν, σὶνὸν ἄκοῦν τὰ παλαβά λόγια. Τὰ
εἶπε μὲ θυμὸ καὶ γοργλωμένα ὀλόλογα μάτια, τόσο
ποὺ οἱ Καμπύσιοι γοθῆθησαν, μὰ δὲ σκορπίσανε.

Τὸς ξαναλέει, μαγιασμένα, κοννόνας χέρια καὶ
χιτῶντας ποδάρια, νὰ φέγουνε γιατί θὰ τοὺς σκο-
τώσῃ, μὲ τ' ὄρματα ποὺ ἔχουν σὶνὸν γᾶμο οἱ ἀνθρώ-
ποι του, καὶ θὰ τοὺς ξεκοιλιάσῃ μὲ τὰ γυαλοτερά
σπαθιά.

Ὁ Βαγγέλης σὶνὸν νάειλε νὰ προγελάξῃ, νὰ προσιτιέ-
γῃ τοὺς ἀμοιρους χωριανοὺς ἀπὸ τὴν ὀργῆ καὶ τὸ
θάνατο, πῆγτει μπρὸς ἀνάμεσον πλῆθος καὶ ὀργισμέ-
νον σπαθῆ, ἀνοίγοντας τὰ χέρια σὰ φτερά νὰ τοὺς
ἀποσκεπάσῃ ὄλλους...

Κι ἀμέσως ὁ ὀργισμένος ἀνθρώπος μὲ τὴν κόκ-
κινῃ γλόγα σὶνὸν μάτια, ὡς τοῦγενε ὁ ἀγένης, ἀπὸ
τὴ γυαλόραχτιν ἄμαξα, εἶπε μὲ λέξι: Π ὕ ρ !..

Ἐνας ξερὸς ἀλλόκοτος κρότος, σὰ δαιμόνον τρι-
ξιμο δοντιῶν, ἀκούσθη κι ὁ Βαγγέλης σωραίστηκε
χάμου θωραῖας ψιλῆ φωνοῦλα γλυκιά, σὰ θέλασμα
ἀροῦ, ποὺ τ' ἀδικοσφάζει μακελλάρης αἰμόχαρος.

Καὶ κοντὰ σ' αὐτὸν κι ἄλλοι πέπεξῃ μπροσινοὶ
Καμπίτες!

Ὁ Στάθης ὁ Χαρούλης ρέκαζε:—«Βάι... Βάι...
παιδάκι μ'...» κι ἔπεσε ἀπάνω του.

«...Καλύτερα... θὰ φιάξετε ἔτσι... Τοῦτο εἶνε ὁ
λυτρωμός* μόνον ἔτσι δὲ θὰ μὲ ξεχάσετε... Ὁ θάνα-
τος φέρνει τὴ λευτεριά.. Μὴν πικραίνεστε... Δὲ θὰ
χαθοῦ μὴ φοβῶστε... θὰ μὲ πάρῃ στὴν ἀγκαλιά της
ἢ μίνα Γίς...—νά, νοιώθω τὸ χἀιδεμά της,—... και
θὰ σᾶς μιλάω μὲ τὴ φωνή της πλιό... τὴ μόνγγῃ
φωνή της... Ἔτσι ἔπρεπε... — — — —»

Οἱ Καμπίσιοι τρομαγμένοι, σὰν κοπάδι πὸν ἔ-
χασε τὸν τσομπάνο του, σὲ χαλασμοῦ ὄρα, σκόρπισαν
καὶ χωρῆκαν σὺς ταπεινὸς τους καλύβες, πὸν τα-
πεινοί, μὰ και πὸν διψασμένοι...

Ὁ δογμαμένος ἄνθρωπος ἔφυγε μὲ τὸν ἀφέντη, ἀ-
φίνοντας ἔρημα τὰ κουφάρια τῶν Καμπίσιων, θροσὴ ἢ
σιτὰ ὄρνια, σιτὰ κοράκια—σιτάχιρο σιτὸ τοῦ τῶν χω-
ριανῶν... Μόνον ἓνας γέρος ζωντανός, ὁ Στάθης ὁ
Χαρούλης, ἔμεινε σκυφτός πάνω σιτὸ κουφάρι τοῦ
παιδιοῦ του, φιλόντας μὲ λαχτάρα τὸ ξανθὸ πρόσωπο
μὲ τὸ γένι σὰν ἀστᾶχι... ὄσο πὸν ἄρχισε ὁ ἥλιος νὰ
γέρῃ.

... Ἄξαφνα σήκωσε τὸ κεφάλι κ' ἔφερε τὴ μα-
τιὰ ὀλόγρῳα ἀπὸ τὸ κατωπράσινο θοννό, μὲ τὰ μωσκο-
μύριστα κέδρα και τὶς πουραγιές, ἀκούστηκε ὁ γλυ-
κὸς ἀγὸς τῆς φλογέρας, ὄπως ἐτίπες... Ἄλῃθεια
κι εἶταν ἴδια σὰ σήμερα! Μὰ τώρα τὸ λάλημα ἀ-
κούσαν πὸν καλά, σὰν τὸ κελάρισμα τοῦ νεροῦ κά-
του σιτὸ ρέμα μὲ τὰ χρωματιστὰ ὄττοαλα, σὰ μύριων
πουλιῶν γλυκὸ κελἀιδισμα, σὰ νᾶλεγε πάντα μιὰ γλυ-
κειὰ φωνή τὸ γλυκόνωμα τοῦ Βαγγέλι... τοῦ Βαγ-
γέλι!...

V

Ὅσο πῆγατε τὸ λάλημα γινόντων πὸν γλυκὸ, κι
ἴστετε τὸ πῆρε ὁ ἥλιος, κι ἀκούονταν σὰ μακρινὸς
ἀντίλαλος τραγουδιοῦ, ἐρχάμενον ἀπὸ τὸ Χρυσὸ Κό-
σμο τῶν ἀχίδων... Καὶ διαν ὁ ἥλιος ἔγειρε πὸν
καλά, τὸ πῆρε και ἴδλε τὸ Φεγγάρι μὲ ὀλόγρῳκες
τρεμυλές, ἀμοιοσιμένες, πάνω στὴν οὐράνια μοσι-
κῆ του... Ὅσο πὸν ἔγινε νύχτα πὸν, και χἀθη τὸ
σεγγάρι και δὲν ἀκούονταν ἴποτις—ἴποτις, μόνον
ἢ ἀπόκομη μελωδιὰ τῶν ἀστῶν....

IV

Καὶ τώρα πιά, λένε, θγαίνει ἀπὸ τὸ μωσομύριστο
θοννό ἓνας μεγαλώτατος ἴσκιος, σὲ μορῆ γέρον και
χένεται σιτὸν Κάμπο και τὸν ξετροῦχει ὀλονυχτὶς μι-
λόντας στὴ Γίς, πὸν ἀλαφροπατάει: Θ ἄ ρ θῆ—θ ἄ
γ ἴ ν η. Ἔτσι λένε. Καὶ εἶναι τοῦτος ὁ ἴσκιος ὁ
Στάθης ὁ Χαρούλης, πὸν κωλάθηκε ἀπὸ κείνη τὴ
μέρα, κ' ἄλλοι πὸς ἐγίνῃ σιοιχὸ και πλανιέται τὶς
νύχτες και εἶναι, λένε, ἢ ψυχὴ τῆς Γίς και θάνατο
δὲ θάβρη—οὔτε μέρα μάτι ἀνθρώπου θὰ τὸν ἀπι-
χρῶσῃ...!—Ἔτσι λένε.

ΚΩΣΤΑΣ ΝΤΑΪΦΑΣ

ΦΡΕΝΟΚΟΜΕΙΟ

Δὲν πέρασε ἓνας μῆρας πὸν κάνατε Χριστιόγεννα
οἱ νησιῶτες, διαν τὸ ἐγγλῆμα, πὸν γένηκε σιτὸ νησί,
ὁ σκοτωμός τοῦ Βολιούκα, ἀπὸ τὴν Ἀγγέλικα, τὴ
κόρη τοῦ συχωρεμένου τοῦ Παπα-Ευθύμιου, σὰν πῆγε
νύχτα νὰ τῆς πάρῃ τὴ τιμὴ, τοῦς τάραξε συθέμελα.
Σιτὸς καφετέδες, ἄλλο δὲν εἶχανε νὰ ποῦνε ἀπὸ τὸ
σκοτωμὸ τοῦ Βολιούκα, κι οἱ γειτόπισοες, ἐκεῖ πὸν
γγέθατε τὴ ῥόκα τους, εἶχανε νὰ ποῦνε κι ἀπὸ ἄνα
καινούργιο γιὰ τὴν Ἀγγέλικα και τὸ Βολιούκα, πὸν
ἄλλες τὸν κατακρίνανε, κ' ἄλλες παίρνανε τὸ μέρος
του—θρίσκει κανένας ἀκρη!

Ὅσισσο δὲν εἶχε ξεχαστῆ ἀκόμα ὁ Βολιούκας, ὁ
ταν ὁ Πατελῆς ὁ Ξηρομέρης κι ὁ Ἀτιῶνης ὁ Κα-
λόγρωμος, ὄνδ παιδιὰ πὸν δούλευαν μὲ τὸν κακομοίρη
τὸ Βολιούκα μαζί κ' εἶχανε γάμ τὴ θάλασσα μὲ τὸ
κοντάλι, παίρνοντας τὸ δρόμο τοῦ καφετέ γιὰ κανένα
μωροσοῦμι, θυμήθηκαν τὸ μακαρίτη τὸ Βολιούκα,
τὸν παλιὸ σῆτροφὸ τους, κ' ἄρχισαν νὰ μιλάνε γι
αὐτόν. Ὁ Ξηρομέρης ἔλεγε πὸς τοῦ μακαρίτη τὸ
σιτῆμα ἔστ' ἔμελλε—ἴσταξε πὸν τώρα κι ἀπόσταξε!—
σὰ γῶναζε τὸνομα τῆς Ἀγγέλικας, κ' ἔπαιρνε
τὸ μέρος του, θρίζοντας τὴ γυναῖκα ἐπὶ ὁ Καλό-
γρωμος, μ' ὄλο πὸν εἶτανε σῆτροφός του, ἔλεγε πὸς
τῆγαρε τὸ κεφάλι του μοναχός του. Φιάσανε σιτὸν κα-
φετέ, κι ἀκόμα συζητοῦσαν.

— Πῆγε ὁ μακαρίτης ὁ Βολιούκας σὰν τὸ σκελί
σιτὸ ἀμπέλι ἀπὸ μιὰ παλιογυναῖκα! ἔλεγε ὁ Ξηρομέ-
ρης και τὸ γῶναζε δυνατὰ, τόσο πὸν νὰ τἀκούονταν
κι οἱ ἄλλοι πὸν θρίσκοταν σιτὸν καφετέ.

— Μὴ θρίζεις τὴ γυναῖκα, μίλησε ὁ Καλόγρω-
μος. Ὁ ἴδιος τῆγαρε τὸ κεφάλι του. Ποῖος τοῦπε νὰ
πᾶν νύχτα σιτὸ σπῆτι τοῦ ἄλλονοῦ, νὰ θάλλῃ τὸ κορί-
τσι μὲ τὸ στανιὸ νὰ τὸν ἀγαπήσῃ. Γκάπ, γκούπ, μὲ
τὸ μάνταλο τῆς πόρτας, πάει ὁ Βολιούκας—οἱ γυ-
ναῖκες δὲ χαμπαρίζουν. Συχωρεμένος νᾶναι. Τὸν
λυπήθηκα γιὰ ἦτανε σῆτροφός μου. Εἶχαμε πὸν
γάμ μαζί φρωμὴ κι ἀλάτι πὸν λένε. Ἄν εἶτανε ἄλ-
λος, καρῆ δὲ θὰ μοῦ καιρῶτανε. Τὸ κῆμα εἶναι
πὸν τῆγαρε τὸ κεφάλι του μοναχός του.

— Πᾶς, σὲ Καλόγρωμε, νὰ πάρῃς τὸ μέρος μῆς
παλιογυναῖκας. Ὁ κακομοίρης ὁ Βολιούκας πῆγε
σὰν τὸ σκελί—θιὸς—σχωρέστον.

Οἱ σῆτροφοὶ λίγο ἔλειψε νὰ μωλιωτραβηχιοῦνε,
ἀν ὁ Ξηρομέρης θλέποτις πὸς δὲ σῆμφωνοῦσαν
δὲν ἄλλαζε κουθέτια. Μίλησαν κατοπινα γιὰ τὸ τα-
ξίδι, πὸν θᾶκαναν τὴν ἄλλη μέρα, γιὰ τὶς θροζές,
πὸν ἔφεραν ὀφέλεια στὴ γῆ, και μωλοῦσαν ἀκόμα,
ὄταν γάνηκε νὰ μπαῖνῃ σιτὸν καφετέ ὁ Ἀμοιολῆτης,
παιδὶ κι ἀπῆς, σῆτροφος ἀπὸπῶν και τοῦ μακα-
ρίτη Βολιούκα. Τὸν ὑποδεχῆσαν μ' ἓνα κροσι—ὁ
Ἀμοιολῆτης ποτέ δὲν εἶπε καφετέ, πὸν τῆγαρε πὸς
πῆνον οἱ παπαγάλοι—κ' ἐκάθισε κοντὰ στὴν παρῆα
τους.

— Τί φρέσκα φέρνεις, τὸν ρωτήσανε οἱ σῆτρο-
φοὶ.

— Τί νὰ φέρῳ! Ἦν γυναῖκα τοῦ Μάλαμου, τὸν
παράτησε κ' ἔφυγε πὸς τὴ νύχτα μὲ τὸ γραμματικὸ
τὸν Πασγάλη.

Οἱ ἄλλοι κοιταχτήκανε καπάματα. Παράξενο τοὺς φάνηκε.

— Ναί, τί κοιτᾶτε; Ψάχνουν οἱ σπιτικοὶ τῆς νᾶ τῆρε θροῦν. Μὰ ποῦ νὰ τῆ θροῦν, μίλησε ὁ Ἀμολοχίτης, κι ἄρχισαν ὅλοι κἀτι γέλια...

— Ἔτσι εἶναι ὁ κόσμος. Φρενοκομεῖο. Ποῦναι ὁ μακαρίτης ὁ Βολιοκάς γιὰ νὰ τὰ δῆ. Τί λὲς εὐὶ, εὐὶ Καλόγνωμο, ποῦ μαλλώνουμε πρὶν;

— Φρενοκομεῖο, μίλησε κι ὁ Καλόγνωμος, κ' ἔφριξε μιὰ πιστολιά σὶν ἀέρα.

Σὲ λίγο ὁ καφενὲς ἔκλεισε, καὶ τελευταῖοι φράγανε οἱ συντρόφοι νὰ ξαποστάσουν λίγο γιὰ τὸ ιαξίδι, ποῦ θάκαναν τὴν ἄλλη μέρα...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΑΓΚΑΘΗΣ



κ. X. Strich. Χαριτωμένο τὸ γράμμα σου — κ. Χτίστη Ἄν τοὺς φασκελιόεις! Οὔτε γροθιὲς δὲν ἀξίζουν. κ. Ἄρβσα-λόμ. Ἀποῦ ἐπιμένεις τόσο, τὸν δημοσιεύουμε τὸ διάλογό σου, νὰ ἡσυχάσεις:

— Τί εἶν' αὐτὸ τὸ κακό, βρε ἀθεορέ; Ὅπου δεῖς δημοσιευμένο ποίημα τοῦ Σ. θὰ ἴδεις ἀπὸ πᾶσι τὸν κολιημένο δῆγμα τοῦ Ν.

— Καὶ βέβαια! Εἶναι, βλέπεις, ὁ Ν. τὸ φιλολογικὸ Κολιητήρι τοῦ ποιητικῆς Καρὰ γκι ὁξή!

— Δ. Μ. Ζαμ. Καθάλλα. Εὐχαριστοῦτε γιὰ τὰ φιλικὰ σου λόγια. Θὰ σοῦ στέλλουμε τὸ «Πῶς ἀπὸ τὰ κάγκελα» μὲ τις ἐτοιμαστὲι. — κ. Tassos θὰ δημοσιευτεῖ. — Ε. Οἶκ. Γράφεις καλοὺς στίχους. Στείλε μας λοιπὸν ἕνα καλὴν τσαγούδια — κ. Α. Τσιρ. Ἀστυχῶς ἀκατάλληλα — κ. *** Πειραῖα. Οἱ στίχοι δὲν εἶναι κι ἀσκημοί, μὰ ὄχι κι ἀρκετὰ καλοὶ — κ. Γ. Χασ. Ἀστυχῶς ἀκατάλληλα — κ. Ἀγγ. Μύρ. Ἀποῦ ἐπάρχει λόγος νὰ δημοσιευτοῦνε, στείλε μας ἕνα, τὸ καλύτερο, καὶ τὸ δημοσιεύουμε — κ. Ρ. Γ. Μ. Καλαμάτα. Στείλε μας τίποτ' ἄλλο, εἶτι βουνάιο, βουκολλικό, μὰ δίχως καθήκεις καὶ ἀντριά. Τὸ γ εἶναι περὶ τὸ κακόφωνο — κ. Αλ. Κ. Μωρ. θὰ δημοσιευτεῖ σὶν ἔργονο φύλλο — κ. Ν. Γ. Δαν. Καθότισα, Καλὰ γράφεις μὰ τὸ θέμα δὲ μᾶς ἄρσε. Ἄσε τίς Ὀδυσσεὺς καὶ ῥήζου σὶν ζωῆ τοῦ κάμπου, κι ἀπὸ τὴν τέτοια ζωῆ στείλε μας ζουγγαριές. — κ. Τ. Α. Ἰόσα νύθουν καὶ τόσο λένε. — κ. Δεβαντίνο Μῆτε νέα, μήτε «ἀφελής» εἶναι ἡ ποιήσῃ σου ὅπως μᾶς γράφεις. Καὶ γιὰ νὰ κρῖνουμε κ' ἄλλοι τυπώνουμε ἐδῶ τὸ «Θηροκομικὸ» σου.

Ave Maria
Δέσποινα Κυρία
gratia plena
Ἄγάπα ἐμένα
Mihl salus
μὲ τόσους ἄλλους.
gloria Deo
Αὐτὸ ποῦ σοῦ λέω.

— κ. Δ. Π. Βερ. Ἄν ἔχεις δίκιο. Νά, μὲ δυὸ λόγια ἢ ἀπάντησῃ σὶν συστημένο γράμμα σου, Οἱ λέξεις «μεσοδο», «καμάρο» κ.τ.λ. δὲν ἔχουν οὐκίση μὲ τὸν «Παλιοκουβέντα» κ.τ.λ. Ἀπὸ τίς ξένες γλώσσες ἡμποροῦμε νὰ παίρνουμε ὅσες λέξεις μᾶς χρειάζονται, ὡς αὐτὲς νὰ ἀμμορφώνονται μὲ τὸ φθολογικὸ καὶ τὸ τυπικὸ τῆς Δημοτικῆς — κ. Δ. Κρεστ. θὰ δημοσιευτεῖ. Τὰ φύλλα ὑπάρχουν — κ. Δ. Ραμ. Δημοσιεύουμε τὸ ἕνα — κ. Δ. Γ. Σακ. Χαλαῖδα. Ἄδύνατο στάθηκε νὰν τὰ διαβάσουμε, εἶτι μολυβογραμμένα ποῦ μᾶς ἔσταυρες, καὶ τὰ σκίσαμε. — κ. Δημ. Κρ. Ἀστυχῶς ἀκατάλληλο.

Στ. Γ. Στ. Ἀγγ. Τὰ πρῶτα παλῖα δὲ μᾶς γέμισαν τέλεια τὴν καρδιά. Ποῶσε τὴν περὶ τὴν ποιήσῃ γιὰτι ἔχει πολλές ἔξρες. Λέξεις σὶν «φωτοσοκιάσεις» πᾶσι σὲ μορῶγια κτλ. δὲ στέκονται πολὺ καλὰ σὶν ποιητικὸν λόγο. — Οαν Δημ. Τὰ ἡμεροῖνια θὰ δημοσιευτοῦν. — Θ. Α. Μαρ. Ἀγγ. Τὸ θέμα καλὸ, μὰ χρειάζετα κἀποια μεγαλύτερη τέχνη σὶν μεταξείσῃ του. Δοκίμασε κ' ἄλλα. — κ. Σταθρ. Τέτοιους ἀσκημοὺς στίχους δὲ γράφουν οὔτε οἱ καθ' ἑαυτοὺς ἀλλοῖοι νέοι. — κ. Πέτρο Σαγ. Τὸ δημοσιεύουμε κάπου ἄλλο, γιὰ νὰ κάνει μεγαλύτερη ἐντύπωσῃ.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΣΤΟ ΜΑΝΩΛΗ

Μιχτός. Ὅλ' ἀνακάτεψες τῆς γλώσσας μας τὰ εἶδη, ποῦ κι ὁ Ζαμάνης σὲ παῖνὰ τώρα, Τριανταφολλίδη.

ΣΤΟ ΓΑΗΝΟ

Ἄωσε μιὰ καπελλά γερὴ σὶν δασκαλοΖαμάνη, ἄλλω, σὶν Καθαρεύουσα γύρισε μάνι—μάνι.

ΠΙΚΡΑΓΚΑΘΗΣ

ΟΙ ΝΕΟΙ

Μὲ τὰ καθαρά κολάρα καὶ τίς κάτασπρες τίς γκέτες γρόφουν στίχους καὶ ποζάρουν γιὰ Σαξέτηροι καὶ γιὰ Γκαῖτες.

ΓΕΡΟΣ

ΣΤΗΝ ΠΕΘΕΡΑ ΤΟΥ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ

Ἄν εἶχες ὅσοι εἴμαστε, κυρά, κορίτσια τόσα, γαμπρούς σου νὰ μᾶς ἔκανες, θὰ ἔφαμε τὴ γλώσσα.

ΚΥΝ—ΟΝΙΚΟΣ

ΝΥΧΤΕΡΙΝΗ ΣΜΥΡΝΗ

Βράδι 14 τ' Ὀχτώβρη 1918

Τὸ γεγάρι—μιὰ γέτα πεποτιοῦ σάπια—πεταμένο χαμηλά σὶν ἄκρη τοῦ πελάου.

Ἄντικρον σὶν σκοταδερὸ Σίτηλο, γωιὰ ἔπουλη ροδίζει τὸ μελανὸ οὐρανὸ.

Ὁ γάρος ἔρημος λαμποχαράζει τὰ κρέα νερά. Στὴν κωνότη τῆς προκειμαίας, βιολιά γλυκὰ καὶ σαπιούρια καὶ οὔτι, ὅλο πάθος φρικιαστικὸ ἀνατολίτικον, κι ἀπ' τὰ κοκκινόγωια παράθυρα τῆς παράλληλου, ἀμπαρέδες καὶ σαρκιὰ γλυσοῦνε, ἀπὸ τίς γλυκειὲς κόρες τῆς ἀμαρτίας.

Ἡ χώρα τῶν ἡδονικῶν ματιῶν, χώρα τῶν γλυκόμυλων ἀνθρώπων. Ἀπὸ τὴν ὁμορφιά τῆς θάλασσας καὶ τῶν βουνῶν σου γύρω, ἔχουν τὰ μάτια μαγευθεῖ πιά, κ' εἶν' ὄλα μεθρημένα.

Δ. ΡΑΜΣΗΣ

ΕΞΕΛΟΘΗ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ:

ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΓΚΕΛΑ

ΜΕ ΠΡΟΛΟΓΟ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΠΑΡΟΡΙΤΗ

σὲ χαρτὶ καλὸ καὶ μὲ χροματιστὸ ἐξώφυλλο καὶ πουλιέται δόχ. 3 στὰ Γραφεῖα τῆς Ἐταιρείας «ΤΥΠΟΣ» (ὁδὸς Σοφοκλέους 3) καὶ σ' ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα. Στὶς ἐπαρχίες καὶ σὶν ἐξωτερικὸν στέλνεται δίχως παραπανιστὸ ἔξοδο γιὰ ταχυδρομικά.

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΔΥΟ ΚΟΥΤΣΗ

ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΗ

— Τέλος πάντων, έσεις οί Βενιζελικοί, δέν νομίζετε πώς είναι καιρός για μιá συμφιλίωση; 'Η 'Ελλάδα πρέπει να γίνει μία.

— Να γίνει! Ποιός λέει όχι; Τώρα πού μεγαλώνουμε μάλιστα.

— Άς πούμε δηλαδή πώς μεγαλώνουμε. Αυτό δέν τό ξέρουμε ακόμα. Όπως και νάναι πρέπει να δώσουμε πιά τά χέρια.

— Να τά δώσουμε βέβαια. Θέλει και ρώτημα; Μέσα σέ τόσα ευχάριστα γεγονότα...

— Δηλαδή, ευχάριστα τά λέτε του λόγου σας. Πίσω έχει όμως τό άχλάδι τήν ουρά.

— Καλά ή ουρά τέλος πάντων. Άλλά τή Σύμωρη δέν τήν πήραμε;

— Δηλαδή κάναμε μιá στρατιωτική απόβαση. Άλλο τό ένα κι' άλλο τό άλλο. Δέν πάει όμως να χανώμαστε πιά στα κομματικά. Τί λές;

— Δέν πάει βέβαια. Αυτό λέω κι' εγώ. Κι' αυτό θα τό θέλη πρώτος απ' όλους ο Βενιζέλος.

— Μή μου μιλάς γι' αυτόν τόν προδότη! Αυτός είναι ή καταστροφή τής 'Ελλάδας.

— Καταστροφή;

— Φυσικά! Έπρεπε να περιμένουμε. 'Η Τουρκία έπρεπε να μείνη στη θέση της. Μιά μέρα έμεις πάντα θα τήν κληρονομούσαμε. Θαρχότανε ένας άλλος να μάς πάη στην Πόλη. Όχι ο Πολιορκητικός. Γι' αυτό σου λέω πώς πρέπει να συμφιλιωθούμε επί τέλους, να δώσουμε τά χέρια.

— Να τά δώσουμε, μωρέ μάτια μου. Μήπως σουπα όχι, ο κακομοίρης; Για τό χατήρι σου δε μιλάω πιά και για τόν Βενιζέλο. Τί άλλο θέλεις; 'Η Άντάντ βλέπεις...

— Σε παρακαλώ πολύ, όλα κι' όλα! Μα μή μου μιλάς για Άντάντ. Με πιάνουν τά νεύρα μου. Είπαμε να συμφιλιωθούμε. Δέν είπαμε;

— Φυσικά. 'Η Μεγάλη 'Ελλάδα πρέπει να κιάς βροή όλους ένωμένους.

— Ποιά Μεγάλη 'Ελλάδα; Κουρουφέξαλα!

— Μα λές πώς δε θα μεγαλώση;

— Δέν ξέρω τί θα κάνη. Έγώ ξέρω πώς καλύτερη θα ήτανε μικρή και τίμα.

— Για στάσου να συζητήσουμε, βρε αδερφέ. Μή διάτρεσαι!

— Δέν ξέρω εγώ συζητήσεις. Δέ συνείδησα να συζητώ με Βενιζελικούς. Σε ρωτάω μονάχα: Έννοείτε να ξεχαστούν τά παλιά, να δοθή γενική άμνηστεια και να ήσυχάσουμε; Αύριο θαρθή κι' ο Άλλος ο Μεγάλος και θ' αλλάξουν τά πράγματα.

— Θαρθή λοιπόν;

— Θαρθή λές; Άμ' δέν τό ξέρεις; Έρχεται. Τόν φέρνει Άμερικάνικο ντρέτνωτ. Κι' ο Βενιζέλος σας θα πάρη τό φύσημά του για τά ώραία Χανά.

— Με τό ίδιο τό ντρέτνωτ;

— Όχι δά! Του πέφτει πολύ. Με κανένα φαροκάϊκο.

— Όστε τό λοιπόν έρχεται...

— Όρα τήν ώρα! Τι ξύνεις τό κεφάλι σου;

— Θέλω να πώ, αφού έρχεται, γιατί βιαζόσαστε τόσο για συμφιλίωση και άμνηστεια; Άμα έρθη εκείνος τί ανάγκη έχετε;

— Δέν τό νοιώθει, βρε κοιτέ; Άπό καλοσύνη μας. Κατάλαβες τώρα;

— Έγώ να μην καταλάβω; Τι με πήρες; Για κανέναν κουτό;

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Γ α λ λ ί α.— Άνκαι ο αριθμός τών βιβλίων που δημοσιεύτηκαν τά χρόνια του πολέμου, φαίνεται σημαντικός, όταν κανείς συλλογίζεται σε ποιους καιρούς άνήσυχους και ταραγμένους, και μέσα, σε τί άγωνίες γραμτήκανε, ή φιλολογική παραγωγή έλατιώθηκε αρκετά έδώ και πέντε χρόνια. Για να πάρει κανείς μιá ιδέα, φτάνει να συγκρίνει τούς αριθμούς τών βιβλίων που μπήκανε στην εθνική βιβλιοθήκη τής Γαλλίας πριν κι ύστερα απ' τάναυμα τοι πολέμου. Ένώ στα 1913 ή ύποχρεωτική απ' τό Νόμο κατάθεση έδωσε 17,740 τόμους και φυλλάδια, έδωσε 7,576 στα 1915, και 5,921 στα 1918. Έφημερίδες και περιοδικά έλαβε ή βιβλιοθήκη 679,490 αριθμούς στα 1913, 250,000 στα 1915, και 220,000 στα 1918. 'Η προμήθεια ξένων έργων κατέβηκε από 17,863 σε 8,510 στα 1915 και 4.000 στα 1918. Κι ακόμα, απέναντι στα 6.561 κομμάτια που χαριστήκανε στη βιβλιοθήκη πριν απ' τόν πόλεμο, στα 1915 χαρίστηκαν μόνο 3,845 και στα 1918 άνέβηκαν σε 5,000.

— Σε μιá εποχή που οί δυσκολίες τής ζωής σπρώχνουν τά πνεύματα προς πραχτικότερους σκοπούς, φαίνεται κάπως περίεργη ή εΐδηση, πώς στο Παρίσι αποφασίστηκε ή έκδοση ενός περιοδικού γραμμένου σε λατινική γλώσσα, με τό διπλοπρόσωπο όνομα Janus.

Ο Ίανός δε θα γράφεται στη κλασική γλώσσα τής εποχής του Αδούουτου, αλλά στη γλώσσα που γράφτηκαν, τό μεσαιών, τό χρονικά και τό συνταξία τών ιησουϊτών, και που κατά τόν διευθυντή του, André Lambert, είναι ή γλώσσα που έπρεπε να είναι ή παγκόσμια γλώσσα όπως είτανε και τό μεσαιώνα.

Θά δημοσιεύει μελέτες για τις τέχνες και τά γράμματα, και ακόμα άποσπάσματα από έργα του μεσαιώνα και ο διευθυντής ελπίζει έτσι να εργαστεί για τήν εγκυκλοπαιδική μόρφωση που όσο πάει και περισσότερο παραμελιέται.

Θά προτείναμε και μεις για τήν 'Ελλάδα τήν έκδοση ενός τέτοιου περιοδικού γραμμένου στην αρχαία ελληνική ή στη γλώσσα του ευαγγελίου. Θά μπορούσαν έτσι να συγκοινωνούν με τήν ελληνική, και γενικότερα με τήν ανατολική τέχνη κι' επιστήμη

οί ξένοι και οί Έλληνες σοφοί. Ανοτιχῶς ὁμως καταλαβαίνουμε πὼς αὐτὸ εἶναι ἀδύνατο, γιατί πολὺ λίγοί Έλληνες σοφοὶ θὰ μπορούσαν νὰ τὸ διαβάσουν καὶ κανένας δὲ θὰ εἶταν ἄξιος νὰ τὸ συγγράψει. Ἡ καθαρεύουσα κατώρθωσε νὰ μὴν ξέρονται, οἱ λαμπροὶ Έλληνες, οὔτε ἀρχαῖα οὔτε νέα ἑλληνικά. Μὰ καὶ ὁ Ἴανός, νομίζουμε, θάχει γιὰ πολλοὺς λόγους λίγη ζῆση.

— Ὁ ἐκδότης Legoux ἀποφάσισε νὰ κάνει γνωστὴ τοὺς Γάλλους τὴ σκαντιναβικὴ φιλολογία, καὶ λογαριάζει νὰ ἐκδόσει μιὰν δόκταιρη σειρὰ ἀπὸ τὰ πρὸ διαλεχτὰ ἔργα τῶν νεωτέρων σκαντιναβικῶν συγγραφέων.

— Τὸ καινούργιο μυθιστόρημα τοῦ Romain Rolland, ὁ «Colas Breugnot», πὸν τὴν ἐκδόσιν του ἀναγγελάμε σὲ προηγούμενο φύλλο μας, εἶναι ἓνα ἔργο πρὸς τὴν ἐπισοπικότητα, πὸν κερτίζει ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς τὸν ἀναγνώστη μὲ τὸ βάθος τῶν ιδεῶν καὶ τὴ λαμπρότητα τῆς περιγραφῆς, καθὼς καὶ μὲ τὸν πλοῦτο, τὴ θέρη, τὴν εὐγλωττία καὶ τὴ συγκίνηση πὸν δίνουνε μιὰ ξεχωριστὴ γοητεία σὲ κάθε κεφάλαιο χωριστὰ, καὶ σ' ὅλοκληρο τὸ βιβλίον σὲ σύνολό του.

Ἡ «Colas Breugnot» κρίνεται σὰν κατὰ ἐπιτελῶς διαφοροεικὸ ἀπὸ τὸν περίφημο «Jean Christoph», καὶ γενικὰ μέσα σὲ ἔργο τοῦ Rolland σὰν ἓνα ἐπεισόδιον, σὰν ἓνα εἶδος ἰδέας κραιπάλης καὶ ἀναμνηστῆς μέσα σὲ μιὰ μακριὰ περίοδο περιορισμοῦ καὶ σκωροσύνης.

Τὸ φραστικὸ τοῦ βιβλίου εἶναι πολὺ τεχνικὸ καὶ περίτεχνο, ἴσως πάρα πολὺ, τόσο πὸν μπορεῖ νὰ κουράζει λίγο. Ὁ συγγραφέας ἀγαπᾷ προσάντων τὶς ρίμες καὶ τὶς συνήχσεις. Ἀπὸ τὶς πρώτες σελίδες παρατηρεῖ κανεὶς πὼς στρέφει τὶς φράσεις του καὶ τοὺς ἀλλάζει τὴ φραστικὴν οἰκίαν γιὰ νὰ τοὺς δώσει μουσικότητα, καὶ πὼς στὴν ἐκλογὴ τῶν λέξεων τὸν κυριότερο ρόλο παίζει τὰ φωνήεντα. Πρῶτα πὸν ἓνα βιβλίον ἀπὸ τρακόσους σελίδες καταντᾷ σὲ τέλος ἴσως λίγο κουραστικόν.

Γιὰ παράδειγμα τοῦ τεχνικοῦ ἔργου τοῦ βιβλίου δάσσομε δῶ τὴν πρώτην φράσιν ἀπὸ τὴν περιγραφὴ μιᾶς κόρης:

Une fraîche jeune fille, rose et riante, au lisse front, aux cheveux blonds, avec des petits frisons, couronnée de primevères, jaunes et claires, et portant en bandoulière, autour des petits seins ronds, de verts chatons, pris aux noisetier des bouissons.

— Ὁ Pierre Veber δημοσίευσεν τελευταῖα ἓνα μυθιστόρημα μὲ τὸν τίτλον «Ὁ ἄνθρωπος πὸν πούλησε τὴν ψυχὴν τοῦ διαβόλου». Καθὼς δείχνει καὶ ὁ τίτλος ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἔργου εἶναι ὁ παλιὸς μῦθος τοῦ ἀνθρώπου πὸν γιὰ τὰ πρόσκαιρα ἀγαθὰ τῆς ζωῆς ἀντάγει τὴν ἀνάτατην ψυχὴν τοῦ διαβόλου. Νὰ χρησιμοποιήσει κανεὶς μιὰ τέτοια ὑπόθεσις εἶναι θέβαια κάπως τολμηρὸν πρῶτα, πρὸ πάντων διὰ τὸν οὐλογοῦνται πὼς μ' αὐτὸ τὸν τρόπο μπαίνει πλάι μὲ τὸν Γκαίτε, τὸ Marlow καὶ ἄλλους μεγάλους.

Ὁ Veber ὁμως ξεγλογοῦται ἀπ' αὐτὲς τὶς κακοτοπιὰς κάνοντας μὲ πολὺν τέχνην τὸ θέμα ἐπιτελῶς μὸδερόν, χωρὶς νὰ τὸ ἀλλάζει πάρα πολὺν καὶ τὸ μεταχειρίζεται γιὰ νὰ κάνει μιὰ λεπτὴ κριτικὴ τῆς κοι-

νωνίας καὶ τῶν ἠθῶν τῆς, μὲ τὸ μοναδικὸ σκοπὸν νὰ διασκεδάσει τὸν ἀναγνώστην του, δίχως φιλοσοφήματα καὶ μεταφυσικοὺς στοχασμοὺς. Δίχως ἰδιορρυθμία. Ὅμως ἀβίαστα καὶ φυσικά.

Ὁ Martial Bienvenu καταστράφηκε σὲ Χρηματιστήριον καὶ δὲ βλέπει ἄλλον τρόπο σωτηρίας ἀπὸ τὴν αὐτοκτονία. Στὴ μεγάλην του ἀπελπισία ζητᾷ τελευταῖα βοήθειαν ἀπ' τὸν διαβόλον, καὶ λέει πὼς εἶναι ἔτοιμος νὰ τοῦ πουλήσει τὴν ψυχὴν του. Καὶ καθὼς τὸ λέει, βλέπει μπροστὰ του τὸν διαβόλον, ἓνα διάβολον ἀγαθὸν αὐτῷ, ἐπιτελῶς μὸδερόν καὶ μετρημένον, πὸν εἶναι ἔτοιμος νὰ κλείσει τὴν συμφωνία. Ἡ ἀπληρογία τοῦ Martial Bienvenu γίνεται, αὐτὴ τὴ φορὰ, ἀφορμὴ τῆς δυστυχίας του. Γιατὶ ζητᾷ ἀπ' τὸν διαβόλον ὄχι μόνον τὸ ἓνα ἑκατομμύριον πὸν χρωστᾷ τοὺς δανειστὰς του, μόνον καὶ ἀπὸ ἓνα ἑκατομμύριον κάθε μέρα. Ὁ διάβολος δέχεται, ὁμως μὲ τὴν συμφωνία νὰ τὸν ἐξοδέσει ὅλοκληρο τὸ ἑκατομμύριον μὲς στὴν ἡμέραν. Καὶ τώρα ἀρχίζουσι οἱ δυσκολίες, καὶ ὁ Martial παιδεύεται ὅλη τὴν ἡμέραν γιὰ νὰ ἐξοδέσει σὲ γλέντια, σὲ γυναῖκες, σὲ γοημαιοτικὰ παιχνίδια καὶ ἑκατομμύρια πὸν ἐξοδεύει, σὰν σὲ ὑγιανὰ, τὸ ἓνα ἕστερον ἀπὸ τὸ ἄλλο. Στὸ τέλος βοηθάει τοὺς λαποδύτες νὰ τὸν κλέβουν καὶ τοὺς κατεργάρηδες νὰ τὸν ἀπατοῦνε. Τοῦ κάκου ὁμως ἀγωνίζεται. Στὸ τέλος πιά, κατὰ καλὴν τὴν τύχην, μιὰ γυναῖκα πὸν τὸν ἀγαπᾷ μ' ὅλη τὴν τὴν καρδίαν, τὸν βοηθάει, καὶ βρίσκει ἓναν τρόπο νὰ γελᾷ τὸν διαβόλον, καὶ διατελειώνουσι γι' αὐτὸν καλὰ. . . ὕπως σὶδὸν Καραγκιόζη.

— «La Clameur de mort et la clameur de Victoire» εἶναι ὁ τίτλος ἑνὸς μικροῦ ποιητικοῦ τόμου τοῦ Jacques Madeleine. Ὁ ποιητὴς λιτὸς καὶ ἀρμονικὸς, πρωτότυπος δίχως νὰ παύει νὰ εἶναι μετρημένος, κατορθώνοντας, πρῶτα θαματοῦ καὶ σπάνιο, νὰ ξεναγῶναι τὴν παράδοσιν μὲ τὴν ἐμπνεῦσιν, δίνει σύντομα καὶ ἐπιγραμματικὰ τὴν συγκίνηση πὸν αἰστώνθηκε σὲ διάσθημα τοῦ πολέμου. Μεταφράζουμὲ δὲ τὸν πρῶτον τὸν τελευταῖον στίχον ἀπὸ ἓνα σονέτο του, χαρακτηριστικὸς τῆς Μούσας τοῦ ποιητῆ.

«Ἡ καινούργια ἀγῆ χαράζει. Πὼς τρεμοσαλεύει! Ὁ ἀέρας ἔχει γίνει κατακάθαρος. Ὅλα πάλι ξαναγίνονται ἐδγενικὰ καὶ λαγαρά. Κι αὐριον, θρόσκοντος πάλι λουλουδιωμένη τὴ γόνιμη πίστις σου, θὰ ξαναρχίσεις, Ἐλληνική Ἀνθρωπότη, τὸ γαλήνιο τὸ θρόσκον σου, μὲς σὲ τὸ ἀπέραντα τοῦ κόσμου, πρὸς τὸ γλυκὸ Ἰδανικὸν τῆς Ἀγάπης καὶ τῆς Ὁμορφίης».

Ἄγγλα.— Ἐνας Ἄγγλος συγγραφέας εἶχε τὴν πρωτότυπὴν σκέψιν νὰ κάνει ἓνα κατάλογο δλων τῶν σπουδαίων ἔργων πὸν γραφτήκανε μὲς στὴ φυλακὴν. Ὁ ἅγιος Παῦλος μπαίνει πλάι πλάι μὲ τὸν Θεοφαντὲς καὶ τὸν Leigh Hunt, τὸν Brunyan καὶ τὸν Ριχάρδον Lovelace.

Μιὰ παλιὰ παράδοσις θεβαιώνει πὼς ἴδντις τὸν «Ἄδον Κιχῶτον» τὸν ἐφαντίσθηκε ὁ συγγραφέας του μὲς στὴν φυλακὴν γιὰ χρέη, στὴν Σεβίλλη, καὶ τὸν ἔγραψε μὲς στὴν φυλακὴν τῆς Μάνης.

Μέσα στοὺς Ἄγγλους πρῶτος ἔγραψε, φιλαισιμένον, σὶδὸν Πύργον τοῦ Λονδίνου, ὁ Chaucer, ὡς τόσο ὁ Brunyan ἦταν ὁ πρὸ γόνιμος ἀπ' ἄλλους: μελέτες, στοχασμοί, ποιήματα ἀκολοιθοῦσαν τὸ ἓνα ἕστερον ἀπ' τὸ ἄλλο, δίχως διακοπὴν, καὶ τὸ ἀριστοδογημὰ

τον «The Pilgrim's Progress» έχει την ίδια καταγωγή.

Αλήθεια, η φυλακή, λευτερώνοντας τη ψυχή απ' τα πάθη και τις φροντίδες της καθημερινής ζωής, παρικόλυντος την άτομική θέληση του ατόμου και καταδικάζοντας το κομμάτι σ' άκνησία, διαν δέν σιτηρίθει τον άνθρωπο, δίνει γιερὰ στή φαντασία του κι αφίνει ελευτέρους τοὺς λογισμοὺς του νάπλωθουν ἀπάνω ἀπὸ τόπους και καιρούς, και τοῦ δίνει ἐκεῖνη τὴ θεωρητικὴ καιάσταση, ἐκεῖνο τὰνάντεμα τοῦ κόσμου ποὺ εἶναι τόσο ἀναγκαῖο γιὰ τὴν καλλιτεχνικὴ σύλληψη μιᾶς ἰδέας.

Στὸν κατάλογο τοῦ Ἄγγλου συγγραφέου δάουμ κ' εμεῖς ὡς τελευταῖο—last but not least—τὸν ποιητὴ τοῦ Πίσω ἀπὸ τὰ κάγκελα ποὺ τόσο ἀγαπήθηκε—τὸ βιβλίο—ἀπ' ὅλους ὅσοι τὸ διάβασαν.

Ἀμερικὴ.—Εἶναι οἱ μουσικὸι ἀνισόροποι; Ὁ Μουσικὸς Ταχυδρόμος τῆς Νέας Ὑόρκης γράφει: «Ποὺ σιγὰ ἔχει ὁ κόσμος τὴ διάθεσὴ νὰ θεωρεῖ τοὺς μουσικὸς γιὰ μαριακοὺς και νὰ τοὺς λογαριάσει γιὰ διαφορειακοὺς ἀπ' τοὺς ἄλλοις ἀνθρώπους. Ἀφορμὴ τῆς ἰδέας αὐτῆς εἶναι θέβαια ἡ ἴδια ἡ μουσικὴ ποὺ εἶναι μιὰ τέχνη τόσο ἀποκλειστικὴ, ὥστε νὰ μὴ ζητάει καμιὰν ἄλλη ἐπισημονικὴ, φιλολογικὴ ἢ ἱστορικὴ μελέτη. Θὰ μπορούσε νὰ πεῖ και νεις πὼς ἡ μουσικὴ θὰ ἦταν δυνατὸ νὰ ὑπάρχει σ' ἕναν κόσμον ἐντελῶς δικὸ της, ἔπου δὲ θὰ χρειαζότανε τίποτ' ἄλλο. Ὁ ζωγράφος δὲ θὰ μπορούσε νὰ κάνει εἰκόνες δίχως νὰ θγει ἔξω ἀπ' τὴ ζωγραφικὴ γιὰ νὰ θρει ἕνα θέμα. Ἐνας συγγραφέας ἀκόμα λιγότερο θάταν σὲ θέση νὰ γράφει, δίχως νὰ ἐμπνευστεῖ ἀπ' τὴ γύρω ζωή. Ἡ λογοτεχνία εἶναι πὺ στοχαστικὴ τέχνη, ἐνθ' ἡ μουσικὴ εἶναι ἡ ἐκγύριση τῶν αἰσθημάτων.

«Ὡστόσο δὲν ὑπάρχει κανένας λόγος νὰ εἶναι ἕνας μουσικὸς πὺ ἀνισόροπος ἀπὸ ἕνα ζωγράφος ἢ ἀπὸ ἕνα ποιητὴ. Ἐνας μουσικὸς πρέπει, πρῶτ' ἀπ' ὅλα, νὰ εἶναι προικισμένος μ' αἰσταντικότητα δυνατῆρη ἀπ' τοὺς ἄλλοις ἀνθρώπους. Ὑστερα εἶναι ἀναγκασιμένος νὰ κάνει χροῖα γιὰ νὰ γίνει τέλειος σὲ μιὰ τέχνη ἐξαιρετικὰ δύσκολη, και αὐτὸ πολλὲς φορὲς τὸν ἐμποδίζει νὰρθεῖ σ' ἐπαγίη μὲ τὸν ἐξωτερικὸ κόσμο.

«Φύση και τέχνη τοὺς χωρίζει ἀπ' τοὺς πολλοὺς, και ὁ κόσμος πὺ δὲν μπορεί νὰ τοὺς νιώσει και τοὺς ὀνομάζει ἀνισόροπους.

«Ὁ Μπετόβεν ἦταν ἴσως ἀνισόροπος διαν πετοῦσε ἀγὰ σὺ κεφάλι τοῦ μάγουρά του, ὅμως μπορεί κανεῖς νὰ τὸν ὀνομάσει ἔτοι ὅταν ἔγραψε τῖς συμφωνίες του;

«Λένε μαριακὸ τὸν Γκλόου γιὰτὶ πετοῦσε τὴν υπαγκέτα του σὺ κεφάλι τῶν τραγουδιστῶν ὁ Χέντελ περοῦσε γι' ἀνισόροπος, γιὰτὶ φοβέριζε τῖς τραγουδιστριες πὼς θὰ τῖς πετοῦσε ἀπ' τὸ παράθυρο, διαν δὲν ἔμεινε ἐνχαριστημένος ἀπ' αὐτές. ὁ Παγαβίνι ἦταν, κατὰ τὴ γνώμη ὀλωνῶν, ὁ πὺ τρελλὸς ἀπ' ὅλους τοὺς τρελλοὺς, μ' αὐτὸ δὲν τὸν ἐμπόδιζε νὰ παιζει θεῖο βιολί.»

Τὸ πρῶμα δὲ θέλει συζήτηση ὅποιος θγαίνει ἔξω ἀπ' τὸ νόμο τῆς αἰτίας και τοῦ ἀποτελέματος, ἀπὸ τὴ σκοπιμότητα, ὅποιος μεταχειρίζεται τὸ μυαλὸ του και τὴ δυνάμη του γιὰ σκοποὺς ἔχι πραχτικὸς, δὲν

εἶναι ἐπιτέως ἱσοροπημένος και ἔτσι οἱ εἶναι ὅλοι οἱ ἀπῆθινοὶ και λιτέρες, τέτοια εἶναι ἀκόμα, σὲ μικρότερο βαθμὴ και ἡ γρηγοῦν με τὸ φακίολο ποὺ γιτεῖει σὴ γλάστρα τῆς δούμο, σὰν δὲν τὸ κάνει γιὰ νὰ τὸνε δάξει οἰοὺς κειτέδες ἢ νὰ τὸνε θράξει ἔστω γιὰ τὸ στομάχι. Τέλεια ἱσοροπημένα ὑποκείμενα εἶναι οἱ μακρόφτηδες και γκριζοὶ γίλοι τοῦ ἀνθρώπου.

Ἰταλία.—Βγήκε τελευταῖα σὺ Μιλάνο ἕνας μικρὸς τόμος μὲ τὸν τίτλο «Ἡ Ἰταλία και ὁ Φουτουρισμός». Εἶναι ἕνα εἶδος ἐπιτομῆς τῶν φουτουριστικῶν θεωριῶν μὲ σκοπὸ νὰ ἐπιπλώσει και νὰ ἐξηγήσει τὸ δόγμα, κ' εἶναι μιὰ μιὰ ἀναγνώριση και γόρος σεβασμοῦ σι τοὺς ἰδρυτές του. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ θέλει πρῶτα ἀπ' ὅλα ὁ συγγραφέας του, ὅπως τὸ θέλησαν και ὁ Μαρινέτης και ὁ ζωγράφος Μποσιόνι, εἶναι νὰ δείξει σὺν κόσμο πὼς ἡ Ἰταλία δὲν ἔχει πεθάνει, και πὼς ὁ κόσμος ἔχει ἄδικο νὰ τὴ θανατώσει μόνο γιὰ τὰριστουρηματα τοῦ δέκατου πέμπτου αἰῶνα ἢ τῆς ἀρχαιότητας, και πὼς οἱ σύχρονοι τεχνίτες εἶναι ἄξιοι τῶν προγόνων τους.

Χωρὶς νὰ γοδῶμαστε τὸ ἄπλωμα τοῦ φουτουριστικὸ ἔξωφρενισμοῦ, τὸναντίο τὸνε βλέπουμε μὲ πὺν καλὸ μάτι, και δὲν τὸ νομίζουμε γι' ἀδύνατο νὰ δώσει, εἴτε ἀπὸ ἐπίδραση, εἴτε ἀπὸ ἀντίδραση, σὴν ἀληθινὴ τέχνη νέα τρογὴ και νέο αἶμα.

Ἡ ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

«ΑΦΗΣΤΕ ΤΟΥΣ ΛΑΟΥΣ»

Ἀγαπητέ «Νουμά»,

Τὸ ἄρθρο τοῦ κ. Παροσίτη «ΑΦΗΣΤΕ ΤΟΥΣ ΛΑΟΥΣ», ποὺ δημοσιεύτηκε σὺ προτελευταῖοσον ἡ ἔλλο, μὸνγερε σὺ νὸν μιὰ ἱστορία, ποὺ μ' εἶχε κάμει νὰ νιώσω πὼς τὸ ῥάσοο εἶναι τὸ μεγαλύτερο ἐμπόδιο σὴν κοινωνικὴ πρόοδο και πὼς οἱ ρασοφόροι—ἀν ἔχι ὅλοι, τοιλάχιστο τὰ ἐννιά δέκατα—θέλουν νὰ βλέπουν τὸ γιωχὸ λαὸ πάντα σιραθῶ, πεναιομένο, σκλάβο....

Ἐδῶ και πέντ' ἔξη χροῖα πρὶν, ἕνας γιατρός ποὺ εἶχε σπουδάσει σὴν Ἐλβετία και κατοικοῦσε σ' ἕνα χωριὸ τῆς Κέρουρας νόμισε καλὸ, κάθε θράδν, σὺ κεντρικώτερο μαγαζὶ τοῦ χωριοῦ—ἐκεῖ ποὺ μαζευόντουσαν οἱ συχωριανοὶ του, πεθαμένοι ἀπὸ τὴ δουλειά, κ' ἔκλαιγαν τὴ τέχνη τους—νὰ τοὺς λέη δυὸ λόγια γιὰ τὸ σοσιαλισμὸ. Ἀρχισε λοιπὸν τὴ διδασκαλία του. Ὁ κοσμάκης, ποὺ ἀκούγοντας τότε «σοσιαλισμὸς» θαρροῦσε πὼς εἶναι κανένα ἄγριο θεριὸ και πὼς σοσιαλιστῆς ἔχει νὰ πεῖ ἄθεος, κακοῦργος, ληστής, ἔμεινε μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτὸ σὰν ἔμαθε ἀπὸ τὸ γιατρὸ τὴν καθαρὴ ἀλήθεια, και πολλοὶ ἀπὸ τὴν πρῶτη σιγμὴ ἄλλαξαν γνώμη... Ὅμως τὸ πράγμα ἔφτασε σὶ αὐτὶ τοῦ Δεσπότη. Ἐπρεπε νὰ σταματήσει τὸ κακό! Μὰ πὼς; Καταγγελία τοῦ γιατροῦ «ἐπὶ ἀθεϊσμῶ». Μηνυτῆς ὁ Δεσπότης, μάστιγες οἱ παπάδες τοῦ χωριοῦ... Καλοῦν τὸ γιατρὸ σὺ Πλημμελειοδικεῖο, κάθεται σὺ σκαμνί, ἀκούει μὲ ψυχραιμία τὸ κατηγορητήριο, δίνει μιὰ σύντομη, ἄλλὰ ὑπέροχη ἀπολογία και τιμωριέται μ' ἕνα μῆνα φυλάκιση...

Θαρρῶ πὼς τὸν ἀκούω ἀκόμα νὰ φωνάζη σι τοὺς κατηγοροὺς του «Ὁ σοσιαλιστῆς εἶναι χριστιανὸς μ'

ὅλη τὴ σημασία τῆς λέξης, πιστεύει τὸν ξύλινο, τὸν αιματωμένο, τὸν ἀληθινὸ σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ καὶ θρῖ-
ζει μοναχὰ τὸ Μαμωνᾶ, τὴ ληστεία καὶ τὸ φόβο μ'
ὅλη τὴ δύναμη τοῦ ἐλεύτερου λόγου...

Σὰν βγήκε ἀπὸ τὴ φυλακὴ ξαναρχίζει τὴ δουλειά
του. Ἄλλη μήνηση ὁ Δεσπότης, πάλι μέσα ὁ για-
τρος. Σαναθραίνει ἀπὸ τὴ φυλακὴ, δὲ συμμορφώνεται
μὲ τὴ θέληση τοῦ Δεσπότη. Τρίτη καταγγελία.
Μέσα καὶ τότε. Ὁ ἄνθρωπος κόνιψε νὰ οὐκᾶσει ἀπὸ
τὸ κακό του. Εἶχε κατατοκιστεῖ οικονομικῶς. Στὴν
ἀπελπισία του μὴ μόνον παρηγοριὰ ἔβλεπε, πῶς ὁ-
λοένα καὶ πλῆθαιναν οἱ ὁμοϊδεάτες του. Μὰ τί νὰ
τοῦ κάμουν ποὺ δὲν εἶχε κανένας ἀπ' αὐτοὺς τὴ χάρη
νὰ φορεῖ ράσο;... Σκέφτηκε τότε νὰ παίξῃ τοῦ
Δεσπότη μὴ φάρσα. Μόλις ἀποφυλακίστηκε τὸ κι-
νάει γιὰ τὸ Ἀρχιεπισκοπεῖο. Παρουσιάζεται σὶδ Δε-
σπότη τάχα πῶς ζητεῖ συχώρεση, λαβαίνει τὴ σίαση
τοῦ ἀμαρτωλοῦ καὶ τὴν ὥρα ποὺ ὁ Σεβασμιώτατος
τοῦδινε συμβουλὲς «νὰ πάγη πῶς νὰ κηρύξῃ αὐτὸς
τὶς ἀντιχριστιανικὰς ἰδέες, ποὺ μοναχὰ στὴν Ἐν-
δόση ἔχουν πέραση, καὶ νὰ πιστέψῃ μὲ εὐκρίνεια
εἰς θεόν, ὁ γιατρός τοῦ λέει: «Δεσπότη μου, τὸ θεὸ
τὸν πιστεύω, καὶ ἂν θὲς νὰ μάθεις πιστεύω καὶ καὶ
ἄλλο, πιστεύω καὶ τ' ἄρνια καὶ τὶς κότιες καὶ τ' αὐγὰ
ποὺ σοῦ κουβαλοῦνε κάθε πρωτὸ οἱ παπάδες, πιστεύω
καὶ τὴν κοιλιὰ σου τὴ μεγάλη, ποὺναι πάντα χορτάτη
Δεσπότη μου. Ὅλα τὰ πιστεύω... Ὁ Σεβασμιώτατος
ἔγινε ἔξω φρενῶν καὶ ἀντὶ νὰ δώσῃ συχώρεση σὶδ
ἀμαρτωλὸ πρόβατο τοῦ ἑαπέλνε μὴ κατάρα «ἀπλεθε
κατηραμένε».

Ἀπὸ τότε ὅμως δὲν τὸν ξαναπῆγε στὰ Δικαστήρια!
Ἀθήνα 6 τοῦ Μᾶη 1919

Μὲ ἀγάπη
ΤΑΣΣΟΣ ΑΓΑΘΟΣ

«ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΡΚΕΛΑ»

Ἀγαπητὲ «Νουμά»,

Πρῶτα-πρῶτα, σὰν δικός σου φίλος ποὺ εἶμαι,
αἰσάνομαι τὴν ὑποχρέωση νὰ σοῦ ἐκφράσω τὰ ἐγ-
κάδια συγκαρητηρία μου γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση
τοῦ κ. Διευθυντοῦ σου ἀπὸ τὸ στενὸ κλουβὶ τῆς φυ-
λακῆς. Δὲν ἔξερεις πόση λύπη καὶ συμπάθεια αἰστανό-
μουνα, διὰν ἐδιάβαζα στὶς σελίδες σου τὰ ὄρατα
κοιμάτια, ποὺ σοῦ ἔστειρνε μὲ ἀπὸ τὸ στενόχωρο
κελλί του, σὰν ἀγαθὸς πατέρας, ποὺ φροντίζει καὶ
στέρνει ταχτικά χρυσάφι σὶ ἀγαπημένον του ξενητε-
μένον παιδί.

Πρέπει νὰ σοῦ ὁμολογήσω, ἀγαπητὲ «Νουμά», ὅτι,
σοο καὶ ἂν ὅλη ἡ ἄλλη σου ὕλη εἶχε μὴ ὑψηλὴ ἢ γλυ-
κειὰ ἔννοια καὶ ὁμορφάδα, ἐκεῖνα τὰ διηγηματάκια
τοῦ κ. Διευθυντοῦ σου ἐστάλαξαν πολὺν περισσότερη
γλυκάδα καὶ ὁμορφιά μὲς στὴν καρδιά μου. Γιατ' ἤ-
ταν δάκρυα, βγαλμέν' ἀπενθείας μὲς ἀπὸ μὴ καρ-
διά, ποὺ ἀληθινὰ ἐπονόσσε, ἀπὸ μὴ ψυχὴ, ποὺ ἀλη-
θινὰ ἔπασχε, ἀπὸ ἓνα δεμένον νοῦ, ποὺ μὲ παράπονο
μιλοῦσε γιὰ τὴ στέρηση τῆς ὠραιότερης του τροφῆς,
τῆς λευτεριάς.

Ἴσως νὰ μοῦ πῆτε πῶς ὁ νοῦς δὲ σκλαβώνεται.
Ναί. Μὰ ἐπάρχουν σὶδ μεγάλο τὸν πόνο καὶ κάποια
ὀλόμωρα σίγημα, ποὺ πειράζουν συχνὰ τὸν νοῦ καὶ

τὸν τρομάζουν, ὅπως τὸ γεωργὸ τὸ δουρακωμένο σύγ-
νεφο τῆς χαλαζιάς.

Καὶ εἶναι ὁ γεωργὸς ἐλεύτερος νὰ προσφυλαχθῇ
ἀπὸ τὸ κακό. Μὰ τὸ ἀμπέλι του; Τὸ σπαρμένο του
χωράφι; Αὐτὰ εἶναι ποὺ τὸν κάνουν νὰ στενοχωριέ-
ται καὶ νὰ πονῇ.

Εἶναι ἐλεύτερος. Μὰ μπορεῖ νὰ τὸν ποῦμε καὶ ἐ-
λεύτερο σ' αὐτὴν τὴν περίστασι ἀπὸ τὸν πόνο καὶ τὴ
στενοχώρια, ποὺ τὸν περιοφίγγουν;

Ἔτσι συμβαίνει καὶ μὲ τὸν νοῦ, διὰν νοιώθῃ μὴ
κατάμωρη τοῦ πόνου συγγενιά νὰ τοῦ σκεπάζῃ τρο-
μαχτικά καὶ τὸ δικὸ του τᾶμπέλι καὶ τὸ χωράφι, ποὺ
εἶναι ἡ ψυχὴ του καὶ ἡ καρδιά.

Μὰ τώρα ὁ πόνος τοῦ Διευθυντοῦ σου ἐπέρασε.
Ἄς μένῃ ἡ γλυκειὰ του ἀνάμνηση σὰν μὴ ἱερὴ στα-
λαμίδα κρηφῆ στὴν καρδιά του, σὶν καιρὸ μῆς και-
νοβόγιας—ποὺ εὐχομαι—εὐτυχίας του.

Ἀργοστόλι, 3 τοῦ Μαῖου 1919.

Μὲ μεγάλη ἐχτίμηση καὶ ἀγάπη

ΩΡΙΩΝ ΠΑΛΛΑΣ

ΓΡΟΘΙΑ

Στὸ νέο γλωσσισμίντορα, τὸ δάσκαλο Ζαμάνη
χρειάζεται ὡς ἀντίδοτο γροθιά τοῦ Κοτζαμάνη

ΜΑΡΜΑΡΑΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Μπάρρακλη. «Τραγούδια τοῦ Στρατόνα». Ἐκδότης Χ. Ι.
Σαλίβερος. Ἐνα τομάκι ἀπὸ 56 μικρὰ τραγούδια γιὰ τὸ
στρατό. Παίρνουμε στὴν τύχη τὴν πρώτη στροφή ἀπὸ ἓνα
ποὺ ἐπιγράφεται: ἡ Λεγάμενη.

Καῦμένο, τί ξυνίλα
μ' αὐτὴ σου τὴ στολή,
μυρζίεις ἀλογίλα,
καί, μὴ κοντὰ πολὺ.

Μὲ τέτοιο γούστο εἶναι πάνω κάτω ὅλα.

„ΠΥΡΣΟΣ“

ΜΗΝΙΑΙΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Διευθυντής: ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 4

Ὁ «Πυρσός» εἶναι τὸ φιλολογικὸ ὄργανον τῶν νέ-
ων. Βγαίνει κάθε μῆνα καὶ πουλιέται σ' ὅλα τὰ κλύ-
σκια καὶ τὰ κεντρικώτερα βιβλιοπωλεῖα 1 δρ. τὸ
εὖχος. Ἡ συνδρομὴ του εἶναι 8 δρ. γιὰ τὴν Ἑλλά-
κα καὶ φρ. χ. 10 γιὰ τὸ Ἐξωτερικόν.

ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ μὴ σάλα εὐρύχωρη, προση-
λιακὴ, μὲ δυὸ μεγάλα παράθυρα σὶδ δρόμο καὶ μὲ
ξεχωριστὴ εἴσοδο, σὲ θέση κεντρικῆ. Πληροφορίες
στὰ γραφεῖα τῆς Ἐταιρείας «ΤΥΠΟΣ» (ὁδὸς Σο-
φοκλέους 3).